

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høringsnotat

Gjennomføring av NPL-direktivet i norsk rett: Forslag til endringer i finansforetaksloven for å gjennomføre direktivets bestemmelser om kredittkjøpere

Direktiv (EU) 2021/2167 om kreditttjenestevirksomheter og kredittkjøpere
23. juni 2025

1. Innledning	5
1.1. Bakgrunn og tema.....	5
1.2. Nærmere om NPL-direktivet og gjennomføring i Norge.....	5
1.3. Valg av lovteknisk løsning, begrepsbruk mv.....	7
2. Kort om det norske markedet for erverv av misligholdte fordringer.....	9
3. Virkeområde, definisjoner og spørsmål om krav til tillatelse	10
3.1. Gjeldende rett	10
3.2. Forventet EØS-rett.....	11
3.3. Finanstilsynets vurdering	14
3.3.1. Definisjonen av kredittkjøper	14
3.3.4. Definisjoner.....	16
3.3.5. Særlig om spesialforetak for verdipapirisering mv.	17
4. Krav om at visse regler skal gjelde for kredittkjøpere	19
4.1. Gjeldende rett	19
4.2. Forventet EØS-rett.....	20
4.3. Finanstilsynets vurdering	20
5. Plikter for kredittinstitusjoner	21
5.1. Kredittkjøperenes rett til opplysninger fra kredittinstitusjoner.....	21
5.1.1. Gjeldende rett	21
5.1.2. Forventet EØS-rett.....	21
5.1.3. Finanstilsynets vurdering	21
5.2. Melding til tilsynsmyndighetene om overdragelse	21
5.2.1. Gjeldende rett	21
5.2.2. Forventet EØS-rett.....	22
5.2.3. Finanstilsynets vurdering.....	22
6. Plikter for kredittkjøpere	24
6.1. Plikt til å utkontraktere inndrivning i visse tilfeller.....	24
6.1.1. Gjeldende rett	24
6.1.2. Forventet EØS-rett.....	24
6.1.3. Finanstilsynets vurdering	25
6.2. Melding til tilsynsmyndighetene om utkontraktering	26
6.2.1. Gjeldende rett	26
6.2.2. Forventet EØS-rett.....	26
6.2.3. Finanstilsynets vurdering.....	27
6.3. Melding til tilsynsmyndighetene om overdragelse	27
6.3.1. Gjeldende rett	27
6.3.2. Forventet EØS-rett.....	27
6.3.3. Finanstilsynets vurdering.....	28
7. Kredittkjøpere fra tredjeland	29
7.1. Gjeldende rett	29
7.2. EØS-rett.....	29
7.3. Finanstilsynets vurdering	29

8. Tilsyn med kredittkjøpere	30
8.1. Gjeldende rett	30
8.2. EØS-rett.....	30
8.3. Finanstilsynets vurdering	30
9. Opplysningsplikt og forvaltningstiltak.....	31
9.1. Begrepsbruk	31
9.2. Gjeldende rett	31
9.3. EØS-rett.....	31
9.4. Finanstilsynets vurdering	32
10. Overtredelsesgebyr.....	35
10.1. Gjeldende rett	35
10.2. EØS-rett.....	35
10.3. Finanstilsynets vurdering	36
10.3.1. Generelt om overtredelsesgebyr	36
10.3.2. Nærmere om handlingsnormene som skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr ..	38
10.3.3. Om overtredelsesgebyr for fysiske personer	39
10.3.4. Skyldkrav	40
10.3.5. Utmåling av overtredelsesgebyr	41
10.3.6. Medvirkning, foreldelse og tvangsgrunnlag for utlegg mv.....	43
11. Andre spørsmål	44
11.1. Kredittjenestevirksomhet – tilsyn ved grensekryssende virksomhet	44
11.1.1. Gjeldende rett	44
11.1.2. Forventet EØS-rett.....	44
11.1.3. Finanstilsynets vurdering.....	45
11.2. Kredittjenestevirksomheter – melding om utkontraktering av kredittjenester	46
11.2.1. Gjeldende rett	46
11.2.2. Forventet EØS-rett.....	46
11.2.3. Finanstilsynets vurdering.....	46
11.3. Rapportering til Gjeldsregisteret.....	47
11.3.1. Gjeldende rett	47
11.3.2. Forventet EØS-rett.....	47
11.3.3. Finanstilsynets vurdering.....	47
11.4. Samarbeid mellom tilsynsmyndigheter	47
11.4.1. Gjeldende rett	47
11.4.2. Forventet EØS-rett.....	48
11.4.3. Finanstilsynets vurdering	48
12. Forslag om at fremmedinkassoforetak kan være administrasjonsforetak for verdipapiriserte porteføljer	49
13. Økonomiske og administrative konsekvenser	50
14. Utkast til lov- og forskriftsendringer	52

1. Innledning

1.1. Bakgrunn og tema

Europaparlamentet og Rådet for Den europeiske Union vedtok 24. november 2021 direktiv (EU) 2021/2167 om kredittjenestefirmaer og kredittkjøpere og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2014/17/EU (NPL-direktivet eller direktivet). Direktiv 2008/48/EF er forbrukerkredittdirektivet¹ og direktiv 2014/17/EU er boliglånsdirektivet.²

NPL-direktivet legger til rette for salg av misligholdte lån fra kredittinstitusjoner³. Direktivet inngår i EUs arbeid med å minske beholdninger av misligholdte lån og å forhindre fremtidig overdreven opphopning av misligholdte lån i kredittinstitusjoner⁴. Det fremgår av fortalen punkt 9 at direktivet "bør fremme utviklingen af sekundære markeder for misligholdte lån i EU ved at fjerne hindringer og fastsætte beskyttelsesforanstaltninger for overførsel af misligholdte lån fra kreditinstitutter til kreditkøbere og samtidig beskytte låntagerens rettigheder. Enhver vedtaget foranstaltning bør harmonisere kravene om meddelelse af tilladelse til kredit servicevirksomheder. Ved dette direktiv bør der derfor etableres en EU-ramme for både købere af og kredit servicevirksomheder for misligholdte kreditaftaler, der udstedes af kreditinstitutter, hvor kredit servicevirksomhederne bør indhente tilladelse fra og underlægges tilsyn af medlemsstaternes kompetente myndigheder".

Direktivet inneholder regler om kredittkjøpere, dvs. fysiske og juridiske personer som erverver forfalte fordringer utstedt av kredittinstitusjoner, fra kredittinstitusjoner og andre kredittkjøpere. Videre inneholder direktivet regler om kredittjenestevirksomheter, dvs. foretak som inndriver fordringer på vegne av kredittkjøpere. Direktivet trådte i kraft i EU 28. desember 2021, og det er forventet at det vil bli innlemmet i EØS-avtalen.

Finansdepartementet ber i brev 24. april 2025 Finanstilsynet om å avklare hvilke deler av direktivet som bør gjennomføres gjennom regelverk på henholdsvis Justis- og beredskapsdepartementets og Finansdepartementets område. Finanstilsynet er i tillegg bedt om å utarbeide et høringsnotat med utkast til nødvendige lov- og forskriftsregler for å gjennomføre direktivbestemmelsene på Finansdepartementets område.

Finanstilsynet har i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet avklart hvilke deler av direktivet som bør gjennomføres gjennom regelverk på henholdsvis Justis- og beredskapsdepartementets og Finansdepartementets område. I høringsnotatet her foreslår Finanstilsynet endringer i finansforetaksloven⁵ for å gjennomføre direktivbestemmelsene på Finansdepartementets område. Det vises til nærmere redegjørelse i punkt 1.2 om gjennomføring av NPL-direktivet i Norge.

1.2. Nærmere om NPL-direktivet og gjennomføring i Norge

NPL-direktivet består av i alt 34 artikler fordelt på syv hoveddeler:

- Del I (artiklene 1 – 3) inneholder bestemmelser om direktivets tema, virkeområde og definisjoner.

¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/48/EF av 23. april 2008 om forbrukerkredittavtaler og om oppheving av rådsdirektiv 87/102/EØF.

² Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/17/EU av 4. februar 2014 om kredittavtaler for forbrukere i forbindelse med fast eiendom til boligformål og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010.

³ I norsk rett regnes banker og kredittforetak som kredittinstitusjoner, jf. finansforetaksloven § 1-5 fjerde ledd.

⁴ Jf. NPL-direktivets fortale avsnitt 1.

⁵ Lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern.

- Del II gjelder kredittjenestevirksomheter og består av to kapitler. Kapittel I (artiklene 4 – 12) inneholder bestemmelser om tillatelse til å drive virksomhet som kredittjenestevirksomhet. Direktivet artikkel 10 inneholder bestemmelser om forholdet til kunden som gjelder både kredittjenestevirksomheter og kredittkjøpere. Kapittel II (artiklene 13 og 14) gjelder kredittjenestevirksomheters grensekryssende virksomhet, herunder tilsyn med grensekryssende virksomhet.
- Del III (artiklene 15 – 20) inneholder bestemmelser om kredittkjøpere. Det er etter bestemmelsene ikke krav om konsesjon for å drive slik virksomhet, men virksomheten skal underlegges enkelte plikter, for eksempel til å utkontraktere inndrivningen i visse tilfeller. Enkelte av bestemmelsene berører også kredittinstitusjoner, som blant annet skal ha plikt til å utlevere visse opplysninger om forfalte fordringer til kredittkjøpere.
- Del IV (artiklene 21 – 23) inneholder bestemmelser om tilsyn med kredittjenesteforetak og kredittkjøpere, herunder bestemmelser om reaksjoner ved brudd på regelverket
- Del V (artiklene 24 – 26) inneholder diverse bestemmelser om behandling av klager fra kundene, behandling av personopplysninger og samarbeid mellom nasjonale tilsynsmyndigheter.
- Del VI (artiklene 27 – 28) inneholder enkelte endringer i forbrukerkredittdirektivet og boliglånsdirektivet. Endringene i forbrukerkredittdirektivet og boliglånsdirektivet gjelder hvilke opplysninger kredittgiveren skal gi til forbrukeren forut for endringer i vilkårene i en kredittavtale, samt regler om at kredittgiveren skal ha hensiktsmessige rutiner for å utvise rimelig tilbakeholdenhet før tvangsinn drivelse. I boliglånsdirektivet gjøres det også en endring om at forbrukeren har rett til å gjøre samme innsigelser gjeldende overfor en erverver av fordringen som overfor den opprinnelige kredittgiver.
- Del VII av direktivet (artiklene 29 – 34) inneholder diverse avsluttende bestemmelser, herunder om gjennomførelse og ikrafttredelse av direktivet.

Justis- og beredskapsdepartementet fremsatte i høringsnotat 15. november 2024 forslag til endringer i inkassoloven⁶ for å gjennomføre NPL-direktivets regler om inndrivning, dvs. reglene om kredittjenestevirksomheter. Høringsnotatet omfattet forslag til gjennomføring av relevante bestemmelser i direktivet del I og bestemmelsene i direktivet del II, med unntak av artikkel 14 om tilsyn med grensekryssende virksomhet. I tillegg omfattet høringsnotatet forslag til gjennomføring av regler i direktivet del IV om reaksjoner ved brudd på regelverket som gjelder for kredittjenestevirksomheter samt forslag til gjennomføring av artikkel 24 første ledd om krav til kredittjenestevirksomheters behandling av klager fra kundene. Reglene omfattet av høringsnotat 15. november 2024 vil gjennomføres i lovproposisjonen om ny inkassolov som utarbeides på bakgrunn av rapporten fra arbeidsgruppen som ble nedsatt av Justis- og beredskapsdepartementet i januar 2020⁷.

Finanstilsynet foreslår i høringsnotatet her endringer i finansforetaksloven og finansforetaksforskriften for å gjennomføre bestemmelsene i direktivet om kredittkjøpere. Forslaget omfatter relevante bestemmelser i direktivet del I samt bestemmelsene i del III og bestemmelser om tilsyn med kredittkjøpere i del IV. Finanstilsynet foreslår i høringsnotatet her også en endring i forskrift om meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet mv. for å gjennomføre NPL-direktivet artikkel 12 andre ledd om at kredittjenestevirksomheter skal gi melding om utkontraktering til en kredittjenesteleverandør. Finanstilsynet har vurdert behovet for endringer i finanstilsynsloven, herunder på grunn av direktivet artikkel 14 om tilsyn med grensekryssende virksomhet (som utøves av kredittjenestevirksomheter). Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke nødvendig med endringer i finanstilsynsloven.

⁶ Lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav,

⁷ [Gjennomgang av nærmere angitte problemstillinger i inkassoloven \(regjeringen.no\)](https://regjeringen.no).

I punkt 12 foreslår Finanstilsynet en endring i finansforetaksloven § 11-18 første ledd som innebærer at også fremmedinkassoforetak skal kunne være administrasjonsforetak for verdipapiriserte porteføljer når foretaket som verdipapiriserer er finansforetak.

Finansavtaleloven⁸ med forskrifter ligger utenfor rammene av høringsnotatet her, og behovet for endringer i dette regelverket vil vurderes av Justis- og beredskapsdepartementet. Av den grunn vil høringsnotatet her ikke omfatte direktivet artikkel 10 om forholdet til kunden⁹, bestemmelsene i direktivet del VI om endringer i forbrukerkredittdirektivet og boliglånsdirektivet og vurderinger av behovet for endringer i finansavtaleloven som følge av bestemmelsene i direktivet artikkel 17 andre ledd¹⁰. Høringsnotatet her inneholder heller ikke vurderinger av behovet for endringer i for eksempel finansavtaleloven § 2-13 om finansavtalelovens anvendelse ved overdragelse av pengekrav og samtykke og varsel.

1.3. Valg av lovteknisk løsning, begrepsbruk mv.

Finanstilsynet har vurdert om bestemmelsene i direktivet om kredittkjøpere bør gjennomføres i en egen lov¹¹. Etter NPL-direktivet skal kredittkjøpere ikke underlegges konsesjonsregulering. Slike foretak vil dermed ikke være finansforetak, jf. finansforetaksloven § 1-3. Finanstilsynet har av denne grunn vurdert om reglene om kredittkjøpere bør reguleres annet sted enn i finansforetaksloven. På den annen side er finansforetakslovens virkeområde ikke avgrenset til finansforetak og finanskonsern¹². Videre er formålet med reglene om kredittkjøpere å legge til rette for å minske beholdninger av misligholdte lån, og forhindre fremtidig overdreven oppsamling av slike lån i foretak med tillatelse etter finansforetaksloven (kredittinstitusjoner). Finanstilsynet viser videre til at enkelte regler i NPL-direktivet om kredittkjøpere medfører plikter for kredittinstitusjoner. Det vises også til at de nye reglene som åpner for at finansforetak kan overdra porteføljer av lån til spesialforetak for verdipapirisering, er inntatt i finansforetaksloven (ny del III i finansforetaksloven kapittel 11), selv om spesialforetak for verdipapirisering er unntatt krav til konsesjon som kredittforetak og finansieringsforetak, jf. § 11-17. Finanstilsynet mener derfor at det vil være hensiktsmessig å gjennomføre direktivets regler om kredittkjøpere i finansforetaksloven, og i høringsnotatet er det lagt opp til dette. Det vises til Finanstilsynets forslag til lov- og forskriftsendringer i punkt 14.

Når det gjelder Finanstilsynets forslag til lov- og forskriftsendringer, må nummerering av paragrafer tilpasses andre forslag til endringer i finansforetaksloven med tilhørende forskrifter, herunder forslagene om gjennomføring av CRD6 i norsk rett¹³. Finanstilsynet har i høringsnotatet her lagt til grunn gjeldende inkassolov med de endringer som er foreslått i

⁸ Lov 18. desember 2020 nr. 146 om finansavtaler.

⁹ For så vidt gjelder kredittjenestevirksomheter, er det i høringsnotatet 15. november 2024 (side 3) lagt til grunn at lovforslaget fremsatt av den ovenfornevnte arbeidsgruppen i hovedsak er dekkende for gjennomføring av artikkel 10 i norsk rett.

¹⁰ Artikkel 17 andre ledd første punktum inneholder en bestemmelse om at kredittkjøpere ikke kan underlegges ytterligere krav i forbindelse med kjøpet av forfalte fordringer, ut over det som følger av nærmere bestemt lovgivning. Artikkel 17 andre ledd andre punktum inneholder krav om at visse regler i EU-retten og nasjonal rett skal gjelde for kredittkjøperen etter en overdragelse av forfalte fordringer, herunder regler om håndhevelse av kontrakter og forbrukerbeskyttelse. Ifølge artikkel 17 andre ledd tredje punktum skal opprettholdelse av beskyttelsesnivået av forbrukere og skyldnere, samt inkassolovgivning, ikke ha betydning for internasjonale og nasjonale regler om gjeldsbrev og veksler. Når det gjelder behovet for endringer i finansforetaksloven som følge av artikkel 17 andre ledd, vises det til punkt 3 og 4.

¹¹ I Sverige er direktivet gjennomført i [lag \(2023:714\) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal \(riksdagen.se\)](https://riksdagen.se). I Danmark er direktivet gjennomført i [lov om kreditservicevirksomheder og kreditkøbere \(retsinformation.dk\)](https://retsinformation.dk).

¹² Jf. spesialmerknaden til finansforetaksloven § 1-2 på side 156 i Prop. 125 L (2013-2014).

¹³ [Høring om gjennomføring av CRD6 i norsk rett \(regjeringen.no\)](https://regjeringen.no).

Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat 15. november 2025, når det gjelder henvisninger til inkassolovgivningen.

Bestemmelsene i direktivet del III om kredittkjøpere henviser gjennomgående til "en kreditgivers rettigheter i henhold til en misligholdt kredittavtale eller selve den misligholdte kredittavtale". Kredittavtale er nærmere definert i finansavtaleoven § 1-7 første ledd. I høringsnotatet her, inkludert i forslagene til lov- og forskriftsendringer i punkt 14, benytter Finanstilsynet begrepet forfalte fordringer. Dette omfatter både rettigheter i henhold til en misligholdt kredittavtale og selve kredittavtalen.

2. Kort om det norske markedet for erverv av misligholdte fordringer

Det er i Norge åtte foretak med konsesjon som finansieringsforetak¹⁴ som har som hovedvirksomhet å erverve misligholdte lån fra finansforetak. Tall fra Gjeldsregisteret viser at den samlede forbruksgjelden i disse foretakene utgjorde NOK 32,4 milliarder ved utgangen av 2024. Dette er i hovedsak misligholdte lån og tilsvarte i underkant av 20 prosent av samlet forbruksgjeld i Gjeldsregisteret. Det vises til nærmere informasjon i Resultatrapport for finansforetak 2024 punkt 2.3 siste kulepunkt¹⁵.

Stortinget vedtok i 2021 endringer i finansforetaksloven kapittel 11 som åpner for at finansforetak kan overdra porteføljer av lån gjennom verdipapirisering. Lovendringene, som gjennomfører verdipapiriseringsforordningen¹⁶ i norsk rett, er ikke trådt i kraft. I 2025 vedtok Stortinget også å godkjenne at nye regler om verdipapirisering av misligholdte lån (forordning (EU) 2021/557¹⁷) tas inn i EØS-avtalen. Spesialforetak som overtar lån, er i de nye reglene i finansforetaksloven unntatt fra krav til konsesjon som kredittforetak eller finansieringsforetak. Det vil være et såkalt administrasjonsforetak som følger opp de enkelte låneavtalene som ligger i den verdipapiriserte porteføljen. Det følger av de nye reglene at når et foretak som verdipapiriserer en portefølje er et finansforetak, skal administrasjonsforetaket være bank, kredittforetak eller finansieringsforetak.

¹⁴ Jf. finansforetaksloven § 2-9.

¹⁵ [Resultatrapport for finansforetak 2024 \(finanstilsynet.no\)](https://www.finanstilsynet.no/Resultatrapport-for-finansforetak-2024).

3. Virkeområde, definisjoner og spørsmål om krav til tillatelse

3.1. Gjeldende rett

Det følger av finansforetaksloven § 2-1 første ledd at finansieringsvirksomhet bare kan drives av banker, kredittforetak og finansieringsforetak som etter denne loven har tillatelse til å drive slik virksomhet her i riket, med mindre annet følger av lovgivningen om verdipapirforetak, låneformidlingsforetak, forsikringsformidlingsforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond eller alternative investeringsfond og eiendomsmeglerforetak. Finansieringsvirksomhet kan også drives av utenlandske kredittinstitusjoner som etter denne loven har adgang til å drive slik virksomhet her i riket.

Som finansieringsvirksomhet regnes "å yte kreditt og stille garantier for egen regning, herunder finansiell leasing", se finansforetaksloven § 2-1 andre ledd bokstav a. Som finansieringsvirksomhet regnes også "å formidle kreditt og garantier, samt annen medvirkning ved finansiering av annet enn egen virksomhet", jf finansforetaksloven § 2-1 annet ledd bokstav b.

Erverv av forfalte lån er ansett å ikke utgjøre finansieringsvirksomhet¹⁸. Finanstilsynet viser til omtale av dette spørsmålet i NOU 1999:31 *Oppkjøp og inndrivning av fordringer* punkt 1.3.2. Finanstilsynet har likevel i enkeltsaker lagt til grunn at kjøp av forfalte fordringer uten egeninndrivning er medvirkning til finansieringsvirksomhet etter finansforetaksloven. I forvaltningspraksis har Finanstilsynet gitt konsesjon som finansieringsforetak til foretak som har som forretningsmodell å avtale løpende erverv av porteføljer av forfalte lån hovedsakelig fra banker. Bakgrunnen for dette er kravet i finansavtaleloven § 2-13 om aktivt samtykke fra låntaker til overdragelse av lån som ikke skjer til et finansforetak. En forutsetning for å i praksis kunne erverve slike porteføljer på en effektiv måte, er dermed konsesjon som finansforetak. Kravet til samtykke i finansavtaleloven, herunder NPL-direktivet artikkel 10 om krav om notifikasjon til låntakeren om overdragelse, utredes av Justis- og beredskapsdepartementet, jf. punkt 1.2 over.

Foretak som har konsesjon som finansieringsforetak kan drive med finansieringsvirksomhet, jf. over om hva som regnes som finansieringsvirksomhet, men kan ikke ta imot innskudd eller andre tilbakebetalingspliktige midler fra allmennheten slik som kredittinstitusjoner (banker og kredittforetak), jf. finansforetaksloven § 2-9. Reguleringen av finansieringsforetak er særnorsk, og er ikke omfattet av EØS-rettslige forpliktelser. Foretak med konsesjon som finansieringsforetak omfattes av reglene i finansforetaksloven og finansforetaksforskriften som gjelder for finansforetak, jf. finansforetaksloven § 1-4. Finansieringsforetak er også omfattet av CRR/CRD IV-forskriften¹⁹ og utlånsforskriften²⁰.

Finansforetaksloven gjelder for virksomhet som drives eller skal drives i Norge, samt norske finansforetaks virksomhet i utlandet, jf. finansforetaksloven § 1-2 første ledd.

Finansforetaksloven gjelder også for utenlandske finansforetak som driver eller skal drive virksomhet gjennom filial i Norge, eller ved grensekryssende virksomhet i den utstrekning det følger av bestemmelsene i finansforetaksloven kapittel 5, jf. finansforetaksloven § 1-2 andre ledd.

¹⁸ Det kan likevel være slik at overdragelse av en portefølje av forfalte lån medfører virksomhetsoverdragelse eller porteføljeoverdragelse som blant annet krever tillatelse fra departementet, jf. finansforetaksloven § 12-1 og § 12-27.

¹⁹ Forskrift 22. august 2014 nr. 1097 om kapitalkrav og gjennomføring av CRR/CRD-regelverket.

²⁰ Forskrift 9. desember 2020 nr. 2648 om finansforetakenes utlånspraksis.

Norske kredittinstitusjoner kan drive virksomhet i en annen EØS-stat etter reglene i kapitalkravsdirektivet²¹ om gjensidig anerkjennelse av konsesjon som er gjennomført i norsk rett i finansforetaksloven §§ 4-2 og 4-3. Tilsvarende kan utenlandske kredittinstitusjoner med hovedsete i en annen EØS-stat drive virksomhet i Norge etter reglene i finansforetaksloven § 5-2 og 5-5.

Norske finansieringsforetak kan ikke etablere filial i annen EØS-stat uten tillatelse gitt av departementet, jf. finansforetaksloven § 4-2 femte ledd. Finansieringsforetak med hovedsete i en annen EØS-stat kan drive virksomhet i Norge etter reglene i finansforetaksloven § 5-3. Utenlandske finansforetak som ikke er omfattet av §§ 5-2 og 5-3, herunder utenlandske finansieringsforetak med hovedsete i et tredjeland og finansieringsforetak med hovedsete i et EØS-land som ikke oppfyller vilkårene i finansforetaksloven § 5-3, kan bare drive virksomhet her i riket etter tillatelse gitt av departementet, jf. finansforetaksloven § 5-6,

Hvilke typer foretak som omfattes av begrepet finansforetak fremgår i finansforetaksloven § 1-3.

Finansforetaksloven § 1-5 inneholder definisjoner av ulike begreper som er sentrale i loven. Kapitalkravsforordningen²², som blant annet inneholder en rekke definisjoner i artikkel 4, er gjennomført i norsk rett i CRR/CRD IV-forskriften § 2.

3.2. Forventet EØS-rett

NPL-direktivet inneholder regler om foretak som driver virksomhet som kredittkjøpere, jf. artikkel 1 bokstav b og artikkel 2 nr. 1 bokstav b. Artikkel 3 punkt 6 inneholder følgende definisjon av kredittkjøpere:

"[E]nhver anden fysisk eller juridisk person end et kreditinstitut, som køber en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale som led i udøvelsen af sin erhvervsmæssige virksomhed i overensstemmelse med gældende EU-ret og national ret".

En "kreditgiver" er etter artikkel 3 punkt 2 "et kreditinstitut, som har udstedt en kredit, eller en kredittkøber". En "kreditaftale" er "en aftale, det være sig i sin oprindeligt udstedte, i ændret eller i erstattet form, hvorved et kreditinstitut yder en kredit i form af henstand med betalingen, lån eller anden tilsvarende form for finansiell facilitet", jf. artikkel 3 punkt 4. Med mislighold kredittavtale menes i direktivet en kredittavtale som er klassifisert som en misligholdt eksponering i henhold til artikkel 47a i forordning (EU) nr. 575/2013 (kapitalkravsforordningen), jf. artikkel 3 punkt 3.

Det følger av artikkel 2 nr. 2 at direktivet ikke har innvirkning på avtale- eller sivilrettslige prinsipper i nasjonal rett om overføring av en kredittgivers rettigheter i henhold til en kredittavtale eller selve kredittavtalen, beskyttelse av forbrukere og låntakere i henhold til forordning (EF) nr. 593/2008²³, forordning (EU) nr. 1215/2012²⁴, direktiv 93/13/EØF²⁵, direktiv

²¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU av 26. juni 2013 om adgang til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, om endring av direktiv 2002/87/EF og om oppheving av direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF. Se artikkel 33 flg.

²² Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012.

²³ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 593/2008 av 17. juni 2008 om hvilken lovgivning som får anvendelse på avtaleforpliktelser. Foror

²⁴ EuropaParlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.

²⁵ Rådsdirektiv 93/13/EØF av 5. april 1993 om urimelige vilkår i forbrukeravtaler.

2008/48/EF²⁶, direktiv 2014/17/EU²⁷ og bestemmelser i nasjonal rett som gjennomfører nevnte direktiver og andre relevante bestemmelser i EU-retten og nasjonal rett vedrørende forbrukerbeskyttelse og låntakers rettigheter. Forordningene (EF) nr. 593/2008 og (EU) nr. 1215/2012 er ikke EØS-relevante og derfor ikke tatt inn i EØS-avtalen.

Det følger av artikkel 2 nr. 3 at direktivet ikke berører restriksjoner i nasjonal rett som gjelder overføring av en kredittgivers rettigheter i henhold til en kreditt eller selve kredittavtalen, som ikke er forfalt eller er forfalt med færre enn 90 dager, eller som ikke er blitt oppsagt i samsvar med nasjonal rett.

Ifølge artikkel 2 nr. 4 berører ikke direktivet bestemmelser i nasjonal rett om "servicering"²⁸ av forfalte krav, når kredittkjøperen er et spesialforetak for verdipapirisering i henhold til verdipapiriseringsforordningen, såfremt de nasjonale reglene ikke påvirker forbrukerbeskyttelsesnivået i NPL-direktivet og de sikrer at de nasjonale tilsynsmyndighetene får de nødvendige opplysninger fra kredittjenestevirksomhetene.

Det følger av artikkel 2 nr. 5 bokstav a at direktivet ikke gjelder for "servicering" av forfalte fordringer som utføres av

- en kredittinstitusjon
- en forvalter av et alternativt investeringsfond som har tillatelse eller er blitt registrert i henhold til direktiv 2011/61/EU²⁹, eller et administrasjonsforetak eller investeringsselskap som er godkjent i henhold til direktivet 2009/65/EF³⁰, forutsatt at investeringsselskapet ikke har utpekt et administrasjonsforetak i henhold til nevnte direktiv på vegne av fondet det forvalter
- et foretak som ikke er kredittinstitusjon som er underlagt tilsyn av en nasjonal tilsynsmyndighet i henhold til artikkel 20 i forbrukerkredittdirektivet eller artikkel 35 i boligkredittdirektivet, når de utfører aktiviteter i det aktuelle landet.

Ifølge artikkel 2 nr. 5 bokstav c gjelder ikke direktivet forfalte fordringer som erverves av en kredittinstitusjon etablert i EØS-området.

Etter artikkel 2 nr. 5 bokstav d gjelder ikke direktivet overdragelser av forfalte fordringer som er gjennomført før datoen angitt i artikkel 32 andre ledd første avsnitt, som er 30. desember 2023.

Direktivet artikkel 3 inneholder en rekke definisjoner. Definisjonene av kredittkjøper (artikkel 3 punkt 6), kredittgiver (artikkel 3 punkt 2), kredittavtale (artikkel 3 punkt 4) og mislighold (artikkel 3 punkt 3) fremgår over. Bestemmelsen inneholder ut over dette følgende definisjoner:

"1) »kreditinstitut«: et kreditinstitut som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 1), i forordning (EU) nr. 575/2013

...

3) »låntager«: en juridisk eller fysisk person, som har indgået en kreditaftale med et kreditinstitut, herunder dettes juridiske efterfølger eller rettighedserhverver

²⁶ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/48/EF av 23. april 2008 om forbrukerkredittavtaler og om oppheving av rådsdirektiv 87/102/EØF.

²⁷ Boliglånsdirektivet.

²⁸ I den engelske versjonen av direktivet benyttes begrepet "servicing", og i den svenske versjonen "förvaltningen".

²⁹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU av 8. juni 2011 om regulering av forvaltere av alternative investeringsfond og om endring av direktivene 2003/41/EF, 2009/65/EF og forordningene (EU) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 1095/2010 (AIFM).

³⁰ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om samordning av lover og forskrifter om foretak for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (investeringsforetak) (omarbeiding).

...

5) »kreditserviceaftale«: en skriftlig aftale, der er indgået mellem en kreditkøber og en kreditservicevirksomhed, om de tjenesteydelser, som kreditservicevirksomheden skal levere på kreditkøberens vegne

...

7) »kreditserviceleverandør«: tredjemand, som anvendes af en kreditservicevirksomhed til at udføre kreditserviceringsaktiviteterne

8) »kreditservicevirksomhed«: en juridisk person, der som led i sin erhvervsmæssige virksomhed forvalter og fyldestgør rettigheder og forpligtelser i tilknytning til en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller til selve den misligholdte kreditaftale på vegne af en kreditkøber, og som udfører mindst én eller flere kreditserviceringsaktiviteter

9) »kreditserviceringsaktiviteter«: en eller flere af følgende aktiviteter:

a) opkrævning eller inddrivelse af ethvert skyldigt beløb fra låntageren i tilknytning til en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller til selve kreditaftalen i overensstemmelse med national ret

b) genforhandling med låntageren i overensstemmelse med kravene i den nationale ret af de vilkår og betingelser, der er knyttet til en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller selve kreditaftalen, i overensstemmelse med de instrukser, som kreditkøberen har givet, hvis kreditservicevirksomheden ikke er en »kreditformidler« som defineret i artikel 3, litra f), i direktiv 2008/48/EF eller i artikel 4, nr. 5), i direktiv 2014/17/EU

c) behandling af eventuelle klager i forbindelse med en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller til selve kreditaftalen

d) oplysning til låntageren om enhver ændring i rentesatser, omkostninger eller forfaldne betalinger i forbindelse med en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller til selve kreditaftalen

10) »hjemland«: for kreditservicevirksomhedens vedkommende, den medlemsstat, hvor den har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til den nationale ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, den medlemsstat, hvor dens hovedkontor er beliggende, eller for en kreditkøbers vedkommende, den medlemsstat, hvor kreditkøberen eller dennes repræsentant er hjemmehørende eller har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til den nationale ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, den medlemsstat, hvor dens hovedkontor er beliggende

11) »værtsland«: en anden medlemsstat end hjemlandet, hvor en kreditservicevirksomhed har etableret en filial eller hvor den udfører kreditserviceringsaktiviteter, og under alle omstændigheder hvor låntageren er hjemmehørende eller har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til national ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, den medlemsstat, hvor dens hovedkontor er beliggende

12) »forbruger«: en fysisk person, der i forbindelse med kreditaftaler, som er omfattet af dette direktiv, ikke handler som led i sin erhvervsmæssige virksomhed"

Artikkel 17 nr. 2 første punktum setter begrensninger på hvilke krav medlemsstatene kan stille til kredittkjøpere ved kjøp av forfalte fordringer:

"Medlemsstaterne sikrer, at en kreditkøber ikke er omfattet af andre supplerende krav i forbindelse med kjøpet af en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller af selve den misligholdte kreditaftale end dem, som følger af

bestemmelser i national lovgivning, der gennemfører dette direktiv, eller den gældende forbrugerbeskyttelseslovgivning, aftaleret, civilret eller strafferet.

Når det gjelder hvilke krav som kan stilles til kredittkjøpere, uttales det i direktivets fortale avsnitt 40 følgende:

"Eftersom kredittkøbere ikke skaber ny kredit, men i stedet i overensstemmelse med dette direktiv udelukkende køber eksisterende misligholdte kreditaftaler for egen risiko, giver de ikke anledning til tilsynsmæssige betænkeligheder, og deres potentielle bidrag til systemisk risiko er ubetydeligt. Det er derfor ikke berettiget at kræve, at kredittkøbere skal ansøge om tilladelse, men det er imidlertid vigtigt, at Unionens og de nationale forbrugerbeskyttelsesregler fortsat finder anvendelse, og at låntagernes rettigheder fortsat er de rettigheder, som følger af den oprindelige kreditaftale."

3.3. Finanstilsynets vurdering

3.3.1. Definisjonen av kredittkjøper

Direktivet regulerer kredittkjøperes erverv av forfalte fordringer der kredittavtalen er utstedt av kredittinstitusjoner. Finansieringsforetak har etter norsk rett også tillatelse til å drive finansieringsvirksomhet og yte kreditt på linje med kredittinstitusjoner, og er i hovedsak underlagt samme regelverk som banker og kredittforetak. Kredittavtaler utstedt av finansieringsforetak med tillatelse etter finansforetaksloven § 2-9 vil imidlertid ikke omfattes av direktivet.

Finanstilsynet har vurdert om definisjonen av kredittkjøper i norsk rett bør utvides til også å omfatte kjøp av forfalte fordringer, der opprinnelig kredittavtale er utstedt av finansieringsforetak. Formålet med direktivet er å legge til rette for å minske beholdningen av misligholdte lån i kredittinstitusjoner. Finanstilsynet bemerker at noen banker har finansieringsforetak som datterforetak som tilbyr finansieringstjenestevirksomhet, og som dermed inngår i bankkonsern. Dette er kreditt som kredittinstitusjonen kunne ha ytt selv. Finanstilsynet viser videre til at finansieringsforetak i all hovedsak er underlagt de samme krav som kredittinstitusjoner. Finanstilsynet mener at det ikke er hensiktsmessig å skille mellom låneavtaler som utstedes av kredittinstitusjoner og finansieringsforetak ved gjennomføring av direktivet.

Finanstilsynet mener av samme grunner som over at definisjonen av kredittkjøper også bør omfatte erverv av forfalte fordringer et finansieringsforetak eller en kredittinstitusjon har ervervet fra andre enn finansforetak. Finanstilsynet viser til at kredittinstitusjoner og finansieringsforetak kan ha utlånsporteføljer ervervet fra andre (f.eks. selgerkreditter i varehandelen), det vil si at opprinnelig kreditt kan være gitt av andre enn kredittinstitusjoner og finansieringsforetak. Det synes lite hensiktsmessig å skille mellom hvilket opphav fordringen har når slike fordringer ligger i en kredittinstitusjon eller i et finansieringsforetak. Finanstilsynet viser også til kravene som stilles til at finansforetak skal utøve sin virksomhet i samsvar med redelighet og god forretningsskikk, jf. finansforetaksloven § 13-5, som innebærer at banker, kredittforetak og finansieringsforetak må etablere forsvarlige rutiner for salg av forfalte porteføljer. Foretakene må vurdere kompetanse og kapasitet hos kredittkjøper til å ivareta kundene i forbindelse med inndringen og kredittkjøpers bruk av oppdragstakere til dette, herunder kreditttjenestevirksomheter.

Det fremgår av artikkel 3 punkt 6 at kredittinstitusjoner ikke kan være kredittkjøper, jf. også artikkel 2 nr. 5 bokstav c som fastsetter direktivet ikke får anvendelse på kredittinstitusjoner erverv av forfalte fordringer. Som nevnt over er det finansieringsforetak som inngår i bankkonsern. Finansieringsforetakene er i hovedsak underlagt samme regelverk som kredittinstitusjoner. Finanstilsynet foreslår derfor at heller ikke finansieringsforetak kan være kredittkjøpere.

På denne bakgrunn foreslår Finanstilsynet at det i finansforetaksloven § 1-5 inntas en definisjon av kredittkjøpere som omfatter fysiske og juridiske personer som ikke er kredittinstitusjon eller finansieringsforetak, og som ledd i næringsvirksomhet erverver forfalte fordringer fra kredittinstitusjoner, finansieringsforetak og andre kredittkjøpere.

Finanstilsynet foreslår at det i definisjonen av kredittkjøper presiseres hva som menes med forfalte fordringer. Forfalte fordringer er i direktivet artikkel 3 punkt 2 definert som en kredittavtale som er klassifisert som en misligholdt eksponering i henhold til artikkel 47a i kapitalkravsforordningen. Det følger av artikkel 2 nr. 3 at direktivet ikke berører restriksjoner i nasjonal rett som gjelder overføring av en kredittgivers rettigheter i henhold til en kreditt eller selve kredittavtalen, som ikke er forfalt eller forfalt med færre enn 90 dager, eller som ikke er blitt oppsagt i samsvar med nasjonal rett. Etter Finanstilsynets vurdering bør definisjonen av forfalte fordringer i definisjonen begrenses til tilfeller der fordringen er forfalt i minst 90 dager, eller kredittavtalen er hevet i henhold til norsk rett. Finanstilsynet foreslår derfor at dette fremgår i definisjonen av kredittkjøper.

3.3.2. Spørsmål om krav til tillatelse for å drive virksomhet som kredittkjøper

Foretak som har som forretningsmodell å erverve forfalte porteføljer blant annet fra andre finansforetak, har blitt gitt konsesjon som finansieringsforetak, se omtale i punkt 3.1. Etter direktivet artikkel 17 nr. 2 første punktum, kan kredittkjøpere ikke underlegges ytterligere krav i forbindelse med kjøpet av forfalte fordringer enn det som følger av gjeldende nasjonale bestemmelser som gjennomfører NPL-direktivet, eller den gjeldende forbrukerbeskyttelseslovgivning, avtalerett, sivilrett eller strafferett. Finanstilsynet forstår dette slik at kredittkjøpere etter direktivet ikke kan pålegges krav om offentligrettslig tillatelse. Dette støttes også av uttalelsen i direktivets fortale avsnitt 40. Finanstilsynet foreslår derfor å presisere at erverv av forfalte fordringer ikke regnes som finansieringsvirksomhet i ny bokstav g i finansforetaksloven § 2-1 tredje ledd og vil dermed heller ikke være underlagt krav om konsesjon. En fordring vil i denne sammenheng anses å være forfalt dagen etter forfallsdato. Bestemmelsen er noe videre enn definisjonen av forfalte fordringer som kan erverves av en kredittkjøper. Ny finansieringsvirksomhetslov § 2-1 tredje ledd bokstav g regulerer ikke når en fordring kan erverves. Dette reguleres av definisjonen av kredittkjøper eller andre bestemmelser.

Om foretak som erverver forfalte fordringer og som er gitt konsesjon som finansieringsforetak, jf. punkt 3.1 fortsatt kan opprettholde konsesjonen som finansieringsforetak vil bero på en konkret vurdering av virksomheten.

Når det gjelder bestemmelsen i artikkel 2 nr. 5 bokstav c, om at direktivet ikke får anvendelse på kredittinstitusjoners erverv av forfalte fordringer, legger Finanstilsynet til grunn at denne bestemmelsen er gjennomført i den foreslåtte definisjonen av kredittkjøper.

Etter Finanstilsynets forslag vil kredittkjøpere ikke omfattes av definisjonen av finansforetak i finansforetaksloven § 1-3. Bestemmelsene i finansforetaksloven som gjelder for finansforetak vil dermed ikke gjelde for kredittkjøpere. Kredittkjøpere vil heller ikke omfattes av CRR/CRD IV-forskriften eller utlånsforskriften.

Finanstilsynet viser for øvrig til forslag til endringer av finansforetaksloven kapittel 12 og forslag til ny § 12-29 om porteføljeoverdragelser i høringsnotatet om gjennomføring av CRD6³¹. Med den foreslåtte endringen vil finansforetak ikke måtte ha tillatelse fra departementet for å overføre misligholdte fordringer til kredittkjøpere.

3.3.3. Virkeområdet for bestemmelsene om kredittkjøpere

Finanstilsynet legger til grunn at kredittkjøpere med hjemstat i annen EØS-stat kan drive virksomhet i Norge på grensekryssende basis. Finanstilsynet legger tilsvarende til grunn at

³¹ Se høringsnotat om gjennomføring av CRD 6 i norsk rett siden 197.

kredittkjøpere som har Norge som hjemstat, kan drive virksomhet i andre EØS-stater. Som hjemstat for kredittkjøper regnes etter direktivet artikkel 3 nr. 10 *"den medlemsstat, hvor kredittkøberen eller dennes repræsentant er hjemmehørende eller har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til den nationale ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, den medlemsstat, hvor dens hovedkontor er beliggende"*.

Direktivet definerer ikke hva som vil være vertsland i relasjon til en kredittkjøpers virksomhet, men definerer "vertsland" i stedet i relasjon til kredittjenestevirksomheten og låntaker. I henhold til direktivet artikkel 3 nr. 11 er vertsland *"en anden medlemsstat end hjemlandet, hvor en kredit service virksomhed har etableret en filial eller hvor den udfører kredit service aktiviteter, og under alle omstændigheder hvor låntageren er hjemmehørende eller har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til national ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, den medlemsstat, hvor dens hovedkontor er beliggende"*. Direktivet legger ikke opp at kredittkjøpere skal melde fra til hjemstaten hvis kredittkjøperen har til hensikt å tilby sine tjenester i en annen EØS-stat. Finanstilsynet viser til at det er reglene i EØS-avtalens hoveddel om tjeneste- og etableringsfrihet som regulerer kredittkjøperes adgang til grensekryssende virksomhet i EØS-området. At kredittkjøpere hjemmehørende i et tredjeland kan drive virksomhet i EØS-området, følger indirekte av direktivet artikkel 19 som pålegger slike foretak å utpeke en representant i EØS-området³². Kredittinstitusjoner og finansieringsforetak kan drive virksomhet på grensekryssende basis etter reglene beskrevet i punkt 3.1.

Det geografiske virkeområdet for enkelte bestemmelser i direktivet som gjelder plikter for kredittinstitusjoner og kredittkjøpere, er ikke uten videre klart. Dette gjelder særlig i relasjon til grensekryssende virksomhet. Finanstilsynet foreslår at det angis i hver enkelt bestemmelse hvem som er pliktsubjekter. Det vises til utkastet til lovendringer i punkt 14.

3.3.4. Definisjoner

Begrepet kredittinstitusjon er definert i kapitalkravsforordningen artikkel 4 nr. 1 punkt 1 og i finansforetaksloven § 1-4 fjerde ledd. Det er derfor ikke behov for å foreslå en ny definisjon av dette i finansforetaksloven i forbindelse med gjennomføring av NPL-direktivet.

Finanstilsynet foreslår ikke en bestemmelse for å gjennomføre definisjonen av kredittgjiver i artikkel 3 punkt 2. Finanstilsynets forslag til definisjon av kredittkjøper i finansforetaksloven § 1-5 femte ledd, ivaretar definisjonen av kredittgjiver.

Det er etter Finanstilsynets vurdering ikke behov for å foreslå en bestemmelse som definerer låntaker, forbruker eller kredittavtale, jf. direktivet artikkel 3 punkt 3, 4 og 12, da nødvendige definisjoner følger av finansavtaleloven.

Finanstilsynets forslag til definisjon av kredittkjøper i finansforetaksloven § 1-5 femte ledd dekker definisjonen i direktivet artikkel 3 punkt 6. På grunn av forslaget til finansforetaksloven § 1-5 nytt femte ledd om at forfalte fordringer skal defineres som kredittavtaler som er forfalt i mer enn 90 dager eller som er hevet i samsvar med norsk rett, er det etter Finanstilsynets vurdering ikke behov for å foreslå en definisjon i finansforetaksloven av misligholdt fordring i henhold til direktivet artikkel 3 punkt 13. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke behov for å innta bestemmelser i finansforetaksloven når det gjelder definisjonene i artikkel 3 punkt 5 og 7 til 9. Det vises til at disse definisjonene gjelder kredittjenestevirksomhet.

Finanstilsynet foreslår at det i forslaget til ny § 12-34 om at kredittkjøpere med Norge som hjemstat, skal gi melding til Finanstilsynet om overdragelser til en annen kredittkjøper³³, inntas en bestemmelse som presiserer hva som menes med hjemstat i samsvar med definisjonen av hjemstat i artikkel 3 punkt 10. Det er etter Finanstilsynets vurdering ikke behov for en definisjon i finansforetaksloven av vertsland, jf. artikkel 3 punkt 11.

³² Se nærmere om dette i punkt 7.

³³ Se nærmere om dette i punkt 6.3.

3.3.5. Særlig om spesialforetak for verdipapirisering mv.

Spesialforetak for verdipapirisering vil også være kredittkjøper dersom de oppfyller vilkårene i ny § 1-5 femte ledd. Slike foretak må derfor oppfylle kravene i finansforetaksloven som gjelder for kredittkjøpere i tillegg til kravene som gjelder for spesialforetak³⁴.

Det følger av artikkel 2 nr. 4 at direktivet ikke berører bestemmelser i nasjonal rett om "servisering" av forfalte krav, når kredittkjøperen er et spesialforetak for verdipapirisering i henhold til verdipapiriseringsforordningen, såfremt de nasjonale reglene ikke påvirker forbrukerbeskyttelsesnivået i NPL-direktivet og de sikrer at de nasjonale tilsynsmyndighetene får de nødvendige opplysninger fra kreditttjenestevirksomhetene.

Spesialforetak for verdipapirisering er typisk "tomme" foretak uten annen funksjon enn å være den formelle eieren av eiendelene og utstederen av obligasjonene. Det vil være et administrasjonsforetak som følger opp de enkelte låneavtalene som ligger i den verdipapiriserte porteføljen. Tjenestene kan omfatte kundebehandling, misligholdshåndtering, inndrivning og rapporteringsforpliktelser og annet.

Finanstilsynet legger til grunn at det er administrering av lånene som omtalt over som faller utenfor NPL-direktivet etter artikkel 2 nr. 4 hvis nevnte vilkår er oppfylt. Hvis foretaket som verdipapiriserer er et finansforetak må administrasjonsforetaket være bank, kredittforetak eller finansieringsforetak, jf, finansforetaksloven § 11-18 første ledd. Etter andre ledd skal administrasjonsforetaketde tiltak som er nødvendig for å ivareta kredittkundens rettigheter og interesser og sikre at kredittkunden ikke behandles på annen måte enn hvis fordringen var overdratt til et finansforetak. Etter Finanstilsynets vurdering er kravene i direktivet artikkel 2 nr. 4 oppfylt slik at det ikke er nødvendig med tilpasninger i reglene i finansforetaksloven om verdipapirisering³⁵.

Foretak med tillatelse som oppkjøps- og egeninkassoforetak etter inkassoloven vil være kredittkjøpere dersom de oppfyller vilkårene i ny § 1-5 femte ledd. Foretaket må i slike tilfeller oppfylle kravene i finansforetaksloven som gjelder for kredittkjøpere, i tillegg til kravene som gjelder for foretaket etter inkassoloven og annen lovgivning.

Finanstilsynet ser ellers ikke grunn til å gjøre tilpasninger i regelverket som gjelder for foretak som nevnt i direktivet artikkel 2 nr.5.

³⁴ Det vises til punkt 6 om hvilke plikter som gjelder for kredittkjøpere.

³⁵ Se likevel punkt 12 om forslag om at fremmedinkassoforetak skal kunne være administrasjonsforetak.

4. Krav om at visse regler skal gjelde for kredittkjøpere

4.1. Gjeldende rett

Banker, kredittforetak og finansieringsforetak er omfattet av bestemmelsene i finansforetaksloven med tilhørende forskrifter som gjelder for finansforetak.

Finansforetaksloven § 9-6 inneholder en bestemmelse om taushetsplikt for ansatte og tillitsvalgte i finansforetak. Etter bestemmelsen plikter ansatte og tillitsvalgte i et finansforetak å hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til opplysninger om kunders og andres forretningsmessige eller personlige forhold som de under utførelsen av sitt arbeid eller verv for foretaket blir kjent med, med mindre de etter lov eller forskrifter gitt med hjemmel i lov enten har plikt til å gi opplysninger eller er gitt adgang til å gi ellers taushetspliktbelagte opplysninger. Tilsvarende gjelder enhver som utfører oppdrag for et finansforetak, selv om vedkommende ikke er ansatt i foretaket. Når særlige hensyn tilsier det, kan Finanstilsynet helt eller delvis oppheve taushetsplikten. Det fremgår av finansforetaksloven § 9-6 andre ledd at taushetsplikt etter første ledd ikke er til hinder for at opplysninger utleveres etter skriftlig samtykke fra de som har krav på taushet.

Finansforetaksloven § 16-2 inneholder en bestemmelse om finansforetaks taushetsplikt, behandling av kundeopplysninger mv. Ifølge første ledd plikter et finansforetak å hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til opplysninger om kunders og andres forretningsmessige eller personlige forhold som foretaket mottar under utøvelsen av virksomheten, med mindre foretaket etter lov eller forskrifter gitt med hjemmel i lov har plikt til å gi opplysninger eller er gitt adgang til å gi ellers taushetspliktbelagte opplysninger. Når særlige hensyn tilsier det, kan Finanstilsynet helt eller delvis oppheve taushetsplikten, jf. finansforetaksloven § 16-2 første ledd andre punktum. I finansforetaksloven § 16-2 tredje til femte ledd angis enkelte tilfeller hvor opplysninger kan utleveres uten hinder av taushetsplikten. Det følger av finansforetaksloven § 16-2 sjette ledd at et finansforetak skal ha kontrollordninger for å sikre at kundeopplysninger blir behandlet på en betryggende måte, og at uvedkommende ikke får tilgang eller kjennskap til opplysningene. Finansforetaksloven § 16-2 syvende ledd inneholder en bestemmelse om at finansforetak kan begjære utlevert fra folkeregisteret enkelte opplysninger uten hinder av taushetsplikt når opplysningen er nødvendig for utførelsen av finansforetakets plikter eller oppgaver hjemlet i denne lov. Finansforetaksloven § 16-2 åttende ledd inneholder en forskriftshjemmel for departementet til å gi forskrift om utlevering av opplysninger.

Finansforetaksloven § 16-3 inneholder regler om behandling av tvister i klageorgan. Første ledd inneholder en hjemmel for Kongen til å fastsette i forskrift at finansforetak skal være tilsluttet utenrettslig tvisteløsningsordning godkjent i medhold av lov. Denne forskriftshjemmelen er på nåværende tidspunkt ikke benyttet. Etter bestemmelsens andre ledd skal et finansforetak, dersom det i tvist med en kunde som er forbruker ikke følger en uttalelse fra en tvisteløsningsordning som nevnt i første ledd, dekke egne og motpartens nødvendige sakskostnader ved domstolsbehandling i første instans av samme tvist mellom de samme partene. Dette gjelder etter bestemmelsen tilsvarende for behandling i høyere rettsinstanser dersom finansforetaket er den ankende part. Reglene i tvisteloven § 10-5 om sakskostnader i småkravprosess kommer ikke til anvendelse ved beregning av nødvendige sakskostnader, jf. finansforetaksloven § 16-3 andre ledd siste punktum. Etter finansforetaksloven § 16-3 tredje ledd kan departementet gi forskrift om utenrettslig tvisteløsningsordning etter annet ledd, herunder om ansvar for kostnader ved tvistebehandlingen.

Finansforetaksloven § 13-5 inneholder en regel om at finansforetak skal utøve sin virksomhet i samsvar med redelighet og god forretningsskikk.

Hvilke regler i finansforetaksloven som gjelder for utenlandske kredittinstitusjoner og finansieringsforetak som driver virksomhet i Norge, fremgår av finansforetaksloven § 5-4 og

§ 5-5. For filial som driver virksomhet her i riket etter reglene i finansforetaksloven §§ 5-2 og 5-3, gjelder blant annet finansforetaksloven §§ 9-6, 13-5 fjerde ledd og kapittel 16, jf. finansforetaksloven § 5-4 første ledd. For kredittinstitusjoner og finansieringsforetak som driver virksomhet her i riket etter finansforetaksloven § 5-5, gjelder blant annet finansforetaksloven § 9-6 og § 13-5 fjerde ledd.

4.2. Forventet EØS-rett

Etter artikkel 17 nr. 2, andre og tredje punktum, har medlemslandene en plikt til å sørge for at nærmere bestemt lovgivning i EU-retten og nasjonal rett gjelder for kredittkjøperen etter en overdragelse av forfalte fordringer:

"Medlemsstaterne sikrer, at de relevante bestemmelser i EU-retten og national ret vedrørende navnlig håndhævelse af kontrakter, forbrugerbeskyttelse, låntagers rettigheder, kreditoprindelse, bankhemmelighedsregler og strafferet fortsat finder anvendelse på kredittkøberen efter overførslen af kreditgiverens rettigheder i henhold til kreditaftalen eller af selve kreditaftalen til kredittkøberen. Beskyttelsesniveauet i henhold til EU-retten og national ret for forbrugere og andre låntagere såvel som insolvensregler berøres ikke af overførslen af kreditgiverens rettigheder i henhold til kreditaftalen eller selve kreditaftalen til kredittkøberen, uden at det berører nationale og internationale regler om gældsbeviser og veksler."

4.3. Finanstilsynets vurdering

På bakgrunn av henvisningen i artikkel 17 nr. 2 første punktum til "bankhemmelighedsregler", foreslår Finanstilsynet at reglene om taushetsplikt i finansforetaksloven § 9-6 og § 16-2, med unntak av § 16-2 syvende ledd, skal gjøres tilsvarende gjeldende for kredittkjøpere. Finanstilsynet foreslår videre at bestemmelsene i finansforetaksloven § 16-3 om behandling av tvister i klageorgan skal gjelde tilsvarende for kredittkjøpere. Dette er etter Finanstilsynets vurdering nødvendig for å oppfylle kravet i artikkel 17 nr. 2 første punktum om at medlemslandene skal sikre at relevante bestemmelser om håndhevelse av kontrakter skal gjelde for kredittkjøperen. Finanstilsynet foreslår at disse bestemmelsene skal gjelde for kredittkjøpere når de erverver forfalte fordringer hvor låntaker er hjemmehørende i Norge. Det er dermed uten betydning om kredittkjøperen er hjemmehørende i Norge eller i utlandet.

Finanstilsynet foreslår videre at de nevnte bestemmelsene i finansforetaksloven §§ 9-6, 16-2 og 16-3 kun skal gjelde i den utstrekning bestemmelsene gjaldt for kredittinstitusjonen eller finansieringsforetak som ytet kreditten. Dette fordi bestemmelsene ikke vil gjelde for alle utenlandske kredittinstitusjoner og finansieringsforetak som driver virksomhet i Norge. For eksempel gjelder ikke finansforetaksloven § 16-2 for kredittinstitusjoner som driver virksomhet i Norge på grensekryssende basis, jf. finansforetaksloven § 5-5.

Det vises til forslaget til ny finansforetaksloven § 12-31 i punkt 14.

Finanstilsynet har på bakgrunn av henvisningen i artikkel 17 nr. 2 første punktum til forbrukerbeskyttelse og låntakers rettigheter vurdert om finansforetaksloven § 13-5 fjerde ledd om god skikk og redelighet bør gjøres tilsvarende gjeldende for kredittkjøpere. Bakgrunnen for bestemmelsen i finansforetaksloven § 13-5 fjerde ledd var erfaringene forut for finanskrisen 2007–2008 som tilsa at en slik bestemmelse også bør inngå i den offentligrettslige regulering av finansområdet, jf. NOU 2011: 8 Bind B side 853. Tilsvarende krav følger blant annet av finansavtaleloven § 3-1. Finanstilsynet har derfor kommet til det ikke er behov for å gjøre finansforetaksloven § 13-5 tilsvarende gjeldende for kredittkjøpere.

5. Plikter for kredittinstitusjoner

5.1. Kredittkjøperenes rett til opplysninger fra kredittinstitusjoner

5.1.1. Gjeldende rett

Det er i gjeldende norsk rett ingen regler som pålegger kredittinstitusjoner å gi opplysninger til potensielle kjøpere av porteføljer av forfalte fordringer.

5.1.2. Forventet EØS-rett

Etter direktivet artikkel 15 nr. 1 skal medlemslandene sikre at kredittinstitusjoner gir nødvendige opplysninger til potensielle kredittkjøpere:

"Medlemsstaterne sikrer, at et kreditinstitut giver en potentiel kredittkøber de oplysninger, som er nødvendige, om en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale og, hvor det er relevant, sikkerhedsstillelsen, for at den potentielle kredittkøber kan foretage sin egen vurdering af værdien af kreditgiverens rettigheder i henhold til den misligholdte kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale og sandsynligheden for at realisere værdien af denne aftale forud for indgåelsen af en kontrakt om overførsel af den pågældende kreditgivers rettigheder i henhold til den misligholdte kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale, samtidig med at der sikres beskyttelse af de oplysninger, som kreditinstituttet har stillet til rådighed, samt af fortroligheden af forretningsoplysninger."

Artikkel 16 inneholder mandat til EBA og EU-kommisjonen til å utarbeide og fastsette kommisjonsforordninger som spesifiserer format og innhold når det gjelder hvilke opplysninger en kredittkjøper har rett til å motta fra kredittinstitusjonene. EU-kommisjonen fastsatte teknisk gjennomføringsstandard 26. september 2023/2083³⁶. Denne rettsakten er foreløpig ikke tatt inn i EØS-avtalen.

5.1.3. Finanstilsynets vurdering

Etter Finanstilsynets vurdering er det nødvendig å gjennomføre artikkel 15 nr. 1 i finansforetaksloven. Finanstilsynet legger til grunn at plikten til å gi opplysninger til potensielle kredittkjøpere vil gjelde for kredittinstitusjoner og finansieringsforetak som har hjemstat i Norge. Det er videre Finanstilsynets vurdering at det er nødvendig å fastsette en forskriftshjemmel for departementet til å fastsette nærmere regler om opplysningsplikten, slik at det i loven er hjemmel til å gjennomføre en kommisjonsforordning som nevnt i artikkel 16. Det vises til forslaget til ny § 12-29 i finansforetaksloven i punkt 14.

5.2. Melding til tilsynsmyndighetene om overdragelse

5.2.1. Gjeldende rett

Etter finansforetaksloven § 12-27 krever avtale om overdragelse av en forsikringsportefølje, låneportefølje eller annen fordringsmasse av vesentlig omfang sett hen til foretakenes virksomhet, godkjenning av departementet. Bestemmelsen er foreslått endret i høringsnotatet om gjennomføring av CRD6, slik at den kun vil gjelde for forsikringsforetak og pensjonsforetak³⁷. For kredittinstitusjoner m. fl er det foreslått ny regulering i ny

³⁶ [Kommisjonens gjennomføringsforordning \(EU\) 2023/2083 av 26. september 2023 om fastsettelse av tekniske gjennomføringsstandarder for anvendelse av artikkel 16 nr. 1 i europaparlaments- og rådsdirektiv \(EU\) 2021/2167 med hensyn til måler som kredittinstitusjoner skal bruke for å gi kjøpere opplysninger om deres kreditteksponeringer i bankboken \(europolov.no\).](#)

³⁷ Se punkt 5 i høringsnotatet om gjennomføring av CRD6 i norsk rett.

finansforetaksloven § 12-29. Det er i norsk rett ingen øvrige krav om melding til tilsynsmyndigheten om overdragelse av misligholdte fordringer.

5.2.2. Forventet EØS-rett

Direktivet artikkel 15 nr. 2 til nr. 5 inneholder følgende bestemmelse:

"2. To gange årligt pålægger medlemsstaterne kreditinstitutter, som overfører en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale til en kreditkøber, at oplyse de kompetente myndigheder i værtslandet, som er udpeget i henhold til dette direktivs artikel 21, stk. 3, og de kompetente myndigheder, der er omhandlet i artikel 4, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/36/EU (22), som minimum om følgende:

- a) identifikatoren for juridiske enheder (LEI) for kreditkøberen eller i påkommende tilfælde LEI-koden for vedkommendes repræsentant som udpeget i overensstemmelse med artikel 19, eller hvis en sådan identifikator ikke findes, om:*
 - i) identiteten på kreditkøberen eller medlemmerne af kreditkøberens ledelses- eller administrationsorgan og de personer, som besidder kvalificerede andele i kreditkøberen som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 36), i forordning (EU) nr. 575/2013, og*
 - ii) adressen på kreditkøber eller, hvis det er relevant, dennes repræsentant som udpeget i overensstemmelse med artikel 19*
- b) det samlede udestående beløb for kreditgiverens rettigheder i henhold til de misligholdte kreditaftaler eller for de misligholdte kreditaftaler, der overføres*
- c) antallet og størrelsen af kreditgiverens rettigheder i henhold til de misligholdte kreditaftaler eller de misligholdte kreditaftaler, der overføres*
- d) om overførslen omfatter kreditgiverens rettigheder i henhold til de misligholdte kreditaftaler eller selve de misligholdte kreditaftaler, der er indgået med forbrugere, og de typer af aktiver, der tjener som sikkerhedsstillelse for de misligholdte kreditaftaler, hvor dette er relevant."*

3. De kompetente myndigheder, der er omhandlet i stk. 2, kan kræve, at kreditinstitutterne afgiver de i nævnte stykke omhandlede oplysninger kvartalsvis, når de skønner det nødvendigt, herunder for bedre at kunne overvåge et stort antal overførsler, der kan finde sted i en kriseperiode.

4. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i værtslandet hurtigst muligt meddeler de i stk. 2 og 3 omhandlede oplysninger samt eventuelle andre oplysninger, som de måtte finde nødvendige for udførelsen af deres funktioner og opgaver i overensstemmelse med dette direktiv, til de kompetente myndigheder i kreditkøberens hjemland.

5. Stk. 1-4 anvendes i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679 og (EU) 2018/1725."

5.2.3. Finanstilsynets vurdering

Bestemmelsen i artikkel 15 nr. 2 innebærer etter ordlyden minstekrav med hensyn til hvilke opplysninger meldingen skal inneholde. Opplysninger skal etter andre ledd gis to ganger i året, men etter tredje ledd kan medlemslandene kreve at opplysningene skal gis kvartalsvis når det er nødvendig for å kunne overvåke et stort antall overdragelser i en kriseperiode.

Finanstilsynet foreslår at det i finansforetaksloven inntas en bestemmelse som pålegger kredittinstitusjoner og finansieringsforetak som har Norge som hjemstat, å gi melding til Finanstilsynet ved overdragelse av forfalte fordringer innen 31. juli og 31. desember hvert år. Finanstilsynet foreslår videre at det fastsettes forskriftshjemmel til å fastsette nærmere

bestemmelser om innholdet i slik melding og at melding skal gis kvartalsvis dersom dette er nødvendig for å kunne overvåke et stort antall meldinger i en kriseperiode.

Finanstilsynet foreslår en ny bestemmelse i finansforetaksforskriften § 12-7 med krav til meldingens innhold som gjennomfører minstekravene i artikkel 15 nr. 2.

Det vises til Finanstilsynets forslag til ny § 12-30 i finansforetaksloven samt forslag til ny § 12-7 i finansforetaksforskriften, se punkt 14.

Bestemmelsen i artikkel 15 nr. 4 pålegger offentlige myndigheter en plikt, og gir ikke konkrete rettigheter eller plikter til private parter, og bestemmelsen trenger dermed ikke synliggjøres i lov eller forskrift. Etter Finanstilsynets vurdering krever gjennomføring av artikkel 15 nr. 5 ikke lov- eller forskriftsendring. Forordning (EU) 2016/679 er personvernforordningen (GDPR)³⁸ og forordning (EU) 2018/1725 er en forordning om behandling av personopplysninger i EU-organer mv. GDPR er gjennomført i personopplysningsloven³⁹. Forordning (EU) 2018/1725 er ikke ansett som EØS-relevant og dermed ikke innlemmet i EØS-avtalen.

³⁸ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning).

³⁹ Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger.

6. Plikter for kredittkjøpere

6.1. Plikt til å utkontraktere inndrivning i visse tilfeller

6.1.1. Gjeldende rett

Regler om utkontraktering er gitt i finansforetaksloven § 13-4. Det følger av bestemmelsens første ledd at "[e]t finansforetak kan gi et annet foretak i oppdrag å forestå utførelsen av deler av virksomheten som ikke er kjerneoppgaver, med mindre dette skjer i et omfang eller på en måte som ikke kan anses som forsvarlig eller som gjør at tilsynet med den utkontrakterte virksomhet eller foretakets samlede virksomhet blir vanskeliggjort. Kjerneoppgaver kan ikke utkontrakteres med mindre annet følger av bestemmelser gitt i eller i medhold av lov". Det følger av bestemmelsens tredje ledd at bruk av oppdragstaker er uten innvirkning på finansforetaks plikter og ansvar overfor kunder, offentlig myndighet og andre.

Når et foretak kjøper forfalte pengekrav og driver med innkreving selv, regnes dette som inkassovirksomhet som krever inkassobevilling, jf. inkassoloven § 4 første ledd, jf. § 2 første ledd andre punktum. Det følger av inkassoloven § 4 fjerde ledd at "[i]nkassovirksomhet som gjelder oppkjøp og inndrivning av forfalte fordringer kan drives uten bevilling av institusjoner som har rett til å drive finansieringsvirksomhet etter finansforetaksloven".

6.1.2. Forventet EØS-rett

Direktivet artikkel 17 inneholder regler om at kredittkjøpere skal være pålagt å utkontraktere inndrivningen i visse tilfeller. I bestemmelsens bokstav a følger det at medlemslandene skal sikre at

"en kredittkøber, der er hjemmehørende i Unionen, eller som har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til national ret ikke har et vedtægtsmæssigt hjemsted, sit hovedkontor i Unionen, udpeger en enhed som omhandlet i artikel 2, stk. 5, litra a), nr. i) eller iii), eller en kreditservicevirksomhed til at udføre kreditserviceringsaktiviteter med relation til kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale, der er indgået med forbrugere".

Artikkel 17 nr. 1 bokstav b gjelder kredittkjøpere fra tredjeland:

"såfremt en kredittkøber ikke er hjemmehørende i Unionen, eller som ikke har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til national ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, sit hovedkontor i Unionen, udpeger dens repræsentant, der er udpeget i overensstemmelse med artikel 19, stk. 1, en enhed som omhandlet i artikel 2, stk. 5, litra a), nr. i) eller iii), eller en kreditservicevirksomhed, undtagen i tilfælde, hvor repræsentanten selv er en enhed som omhandlet i artikel 2, stk. 5, litra a), nr. i) eller iii), til at udføre kreditserviceringsaktiviteter i forbindelse med en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale, som indgås med:

- i) fysiske personer, herunder forbrugere og selvstændige arbeidstagere*
- ii) mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder (SMV'er) som defineret i artikel 2 i bilaget til Kommissionens henstilling 2003/361/EF (23)."*

Det følger av siste setning at "værtslandet kan udvide kravet fastsat i første afsnit til andre kreditaftaler."

I artikkel 17 nr. 4 og nr. 5 står følgende:

"4. Medlemsstaterne kan tillade, at kredittkøbere ansætter fysiske personer til at servicere de kreditaftaler, de har erhvervet. Disse fysiske personer skal være omfattet af en national ordning for regulering og tilsyn og må ikke nyde godt af den frie ret til udveksling af kreditserviceringsaktiviteter i en anden medlemsstat i henhold til dette direktiv.

5. Medlemsstaterne sikrer, at den udpegede kreditservicevirksomhed eller enhed, der er omhandlet i artikel 2, stk. 5, litra a), nr. i) eller iii), på vegne af kreditkøberen, opfylder de forpligtelser, der er pålagt kreditkøberen i henhold til nærværende artikels stk. 2 og artikel 18 og 20. I tilfælde, hvor der ikke er udpeget nogen kreditservicevirksomhed eller enhed som omhandlet i artikel 2, stk. 5, litra a), nr. i) eller iii), er kreditkøberen eller dennes repræsentant omfattet af disse forpligtelser.

Medlemsstaterne kan kræve, at den udpegede kreditservicevirksomhed eller enhed, der er omhandlet i artikel 2, stk. 5, litra a), nr. i) eller iii), på vegne af kreditkøberen, opfylder de forpligtelser, der pålægges kreditkøberen i henhold til national ret, herunder i forbindelse med nærværende artikels stk. 3."

6.1.3. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet viser til at det etter inkassolovgivningen kreves tillatelse som oppkjøpsforetak for å kjøpe forfalte pengekrav og drive med innkrevingen selv, jf. inkassoloven § 4 første ledd. Av inkassoloven § 4 fjerde ledd følger det at inkassovirksomhet som gjelder oppkjøp og inndrivning av forfalte fordringer kan drives uten bevilling av institusjoner som har rett til å drive finansieringsvirksomhet etter finansforetaksloven. Dette er foreslått videreført i Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat 15. november 2024.

Foretak som ikke har rett til å drive finansieringsvirksomhet etter finansforetaksloven, vil dermed ikke kunne drive oppkjøp og inndrivning av forfalte fordringer uten bevilling i medhold av bestemmelsen i inkassoloven § 4 fjerde ledd. Kredittkjøpere må dermed enten utkontraktere inndrivningen av fordringene, eller skaffe seg tillatelse etter inkassoloven for å drive slik virksomhet.

Etter artikkel 17 nr. 1 bokstav a og b, skal medlemslandene sikre at kredittkjøpere utkontrakterer inndrivningen i visse tilfeller. Artikkel 17 nr. 1 siste punktum inneholder en bestemmelse om at "værtslandet kan utvide kravet fastsat i første afsnit til andre kredittavtaler". Finanstilsynet forstår denne bestemmelsen slik at den gir nasjonalt handlingsrom til å utvide utkontrakteringsplikten i artikkel 17 nr. 1 bokstav a og b til andre kredittavtaler. Det nasjonale valget gjelder etter ordlyden for "værtslandet". I artikkel 3 punkt 11 er vertsland definert slik (understreket her):

"[E]n anden medlemsstat end hjemlandet, hvor en kreditservicevirksomhed har etableret en filial eller hvor den udfører kreditserveringsaktiviteter, og under alle omstændigheder hvor låntageren er hjemmehørende eller har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til national ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, den medlemsstat, hvor dens hovedkontor er beliggende"

Finanstilsynet forstår dermed artikkel 17 nr. 1 siste punktum slik at det nasjonale valget til å utvide utkontrakteringsplikten i artikkel 17 nr. 1 bokstav a og b, gjelder for kredittavtaler hvor låntakeren er hjemmehørende i Norge.

På bakgrunn av det ovenfornevnte, foreslår Finanstilsynet at det i finansforetaksloven inntas en bestemmelse om at kredittkjøpere som erverver forfalte fordringer hvor låntakeren er hjemmehørende i Norge, skal utkontraktere inndrivningen av fordringene, med mindre kredittkjøperen har tillatelse som oppkjøpsinkassoforetak etter inkassolovgivningen. Denne regelen vil være for informasjonshensyn, siden dette allerede følger indirekte av inkassoloven.

Etter norsk rett vil kredittkjøpere ikke kunne utkontraktere inndrivningen til foretak som nevnt i direktivet artikkel 2 nr. 5 bokstav a nr. i – iii⁴⁰, siden slike foretak etter virksomhetsbegrensningsreglene i sektorlovgivningen ikke kan drive virksomhet som fremmedinkassoforetak innenfor sin konsesjon.

⁴⁰ Foretak som nevnt i artikkel 2 femte led bokstav a nr. iii er i norsk rett finansieringsforetak.

Artikkel 17 nr. 4 gir nasjonalt handlingsrom til å tillate at kredittkjøpere ansetter fysiske personer til å forvalte ("servicere") fordringene. De fysiske personene skal være underlagt en nasjonal ordning med regulering og tilsyn og de skal ikke ha rett til å drive grensekryssende inndrivning i medhold av reglene i direktivet om kredittjenestevirksomheters grensekryssende inndrivning.

Finanstilsynet foreslår ikke å benytte det nasjonale handlingsrommet i artikkel 17 nr. 4, slik at det etableres egen regulering og tilsynsordning for fysiske personer som utfører slike oppgaver for kredittkjøpere. Etter Finanstilsynets vurdering tilsier hensynet til låntakerne at det er nødvendig at de som utfører inndrivning på vegne av kredittkjøpere tilfredsstiller kravene som følger av inkassolovgivningen.

Når det gjelder bestemmelsen i artikkel 17 nr. 5 første avsnitt, legger Finanstilsynet til grunn at oppdragstakerens plikter vil være regulert i utkontrakteringsavtalen. Finanstilsynet foreslår derfor ut fra informasjonshensyn at utkontrakteringsavtalen skal være utformet i henhold til inkassoloven § 25. Det presiseres i denne sammenheng også at utkontraktingen er uten innvirkning på kredittkjøperens plikter og ansvar etter norsk rett.

Når det gjelder artikkel 17 nr. 5 andre avsnitt, vises det til punkt 11.2.

Det vises til forslaget til ny § 12-33 i finansforetaksloven i punkt 14.

6.2. Melding til tilsynsmyndighetene om utkontrakting

6.2.1. Gjeldende rett

Det følger av finanstilsynsloven § 4-6 første ledd at "foretak under tilsyn skal melde fra til Finanstilsynet ved inngåelse av avtale om utkontrakting av virksomhet som er kritisk eller viktig for foretaket, og ved endringer av slike avtaler. Meldingen skal gis minst 60 dager før iverksettelsen av avtalen eller avtaleendringen". Det følger av andre ledd at Finanstilsynet kan sette vilkår for utkontraktingen. Finanstilsynet kan gi foretaket pålegg om ikke å iverksette en avtale eller om å avslutte en avtale dersom Finanstilsynet mener at utkontrakting skjer i et omfang eller på en måte som ikke anses som forsvarlig. Det samme gjelder dersom avtalen om utkontrakting vanskeliggjør tilsynet med den utkontraktede virksomheten eller med foretakets samlede virksomhet. Tredje ledd inneholder hjemler for Finanstilsynet til å fastsette visse forskrifter og fatte enkeltvedtak:

"Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak fastsette krav til melding etter første ledd. Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak gjøre unntak fra meldeplikten. Finanstilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak stille krav til standardisering av opplysningene i foretakets interne oversikt over avtaler om utkontrakting".

Det er i forskrift om meldeplikt ved utkontrakting av virksomhet⁴¹ gitt nærmere regler om melding om utkontrakting etter finanstilsynsloven. Det er i forskriften blant annet regler om hva slik melding skal inneholde, jf. § 4.

6.2.2. Forventet EØS-rett

Direktivet artikkel 18 inneholder følgende bestemmelse:

"1. Såfremt kredittkøberen eller, hvis det er relevant, dennes repræsentant som udpeget i overensstemmelse med artikel 19 udpeger en enhed, jf. artikel 2, stk. 5, litra a), nr. i) eller iii), eller en kreditsservicevirksomhed til at udføre kreditsserviceringsaktiviteter i forbindelse med de overførte kreditgiverrettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale, kræver medlemsstaterne, at denne kredittkøber eller dennes repræsentant underretter de kompetente myndigheder i hjemlandet om identiteten og adressen på den i artikel 2, stk. 5, litra a), nr. i) eller iii), omhandlede enhed eller

⁴¹ Forskrift 15. september 2021 nr. 2777 om meldeplikt ved utkontrakting av virksomhet mv.

kreditservicevirksomheden senest den dato, hvor kreditserviceringsaktiviteterne påbegyndes.

2. Hvis kredittkøberen eller, hvis det er relevant, den repræsentant, der er udpeget i overensstemmelse med artikel 19, udpeger en anden enhed end den, der blev underrettet om i henhold til nærværende artikels stk. 1, underretter denne de kompetente myndigheder i hjemlandet herom senest på datoen for ændringen med angivelse af identiteten og adressen på den nye enhed, som den har udpeget til at udføre kreditserviceringsaktiviteter i relation til de overførte kreditgiverrettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale.

3. Medlemsstaterne pålægger de kompetente myndigheder i kredittkøberens hjemland hurtigst muligt at fremsende de oplysninger, der er modtaget i overensstemmelse med stk. 1 og 2, til de kompetente myndigheder i værtslandet, til de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor kreditten blev ydet og til de kompetente myndigheder i den nye kreditservicevirksomheds hjemland."

6.2.3. Finanstilsynets vurdering

Etter Finanstilsynets vurdering vil en kredittkjøpers utkontraktering av inndrivning av forfalte lån være kritisk eller viktig for foretaket og dermed omfattet av meldeplikten i finanstilsynsloven § 4-6. Finanstilsynet foreslår ut fra informasjonshensyn en bestemmelse i finansforetaksloven hvor dette presiseres.

Etter finanstilsynsloven § 4-6 skal melding om utkontraktering gis "minst 60 dager før iverksettelsen av avtalen eller avtaleendringen". Siden meldingen i henhold til artikkel 18 første ledd skal gis "senest" den datoen kredittjenestene starter, legger Finanstilsynet til grunn at kravet om at melding skal gis minst 60 dager før iverksettelsen av avtalen kan gjelde også for meldinger som nevnt fra kredittkjøpere.

Det vises til forslaget til ny § 12-33 tredje ledd i finansforetaksloven.

Bestemmelsen i artikkel 18 nr. 3 pålegger offentlige myndigheter en plikt, og gir ikke konkrete rettigheter eller plikter til private parter, og bestemmelsen trenger dermed ikke synliggjøres i lov eller forskrift.

6.3. Melding til tilsynsmyndighetene om overdragelse

6.3.1. Gjeldende rett

Som omtalt i punkt 5.2.1, følger det av finansforetaksloven § 12-27 at avtale om overdragelse av en forsikringsportefølje, låneportefølje eller annen fordringsmasse av vesentlig omfang sett hen til foretakenes virksomhet, krever godkjenning av departementet. Bestemmelsen er foreslått endret i høringsnotatet om gjennomføring av CRD6, slik at den kun vil gjelde for forsikringsforetak og pensjonsforetak. Kredittinstitusjoner er foreslått regulert i ny finansforetaksloven § 12-29. Det er i norsk rett ingen øvrige krav om melding til tilsynsmyndigheten om overdragelse av misligholdte fordringer.

6.3.2. Forventet EØS-rett

I direktivet artikkel 20 står følgende:

"1. Medlemsstaterne pålægger en kredittkøber eller, hvis det er relevant, dennes repræsentant som udpeget i overensstemmelse med artikel 19, som overfører en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller til selve den misligholdte kreditaftale, to gange årligt at oplyse de kompetente myndigheder i sit hjemland om identifikatoren for juridiske enheder (LEI) for den nye kredittkøber, eller, i påkommende tilfælde, LEI-koden for dennes repræsentant, som udpeget i overensstemmelse med artikel 19, eller hvis en sådan identifikator ikke findes, om:

- a) *identiteten på den nye kredittkøber eller, hvis det er relevant, dennes repræsentant som udpeget i overensstemmelse med artikel 19 eller medlemmerne af den nye kredittkøbers eller dennes repræsentants ledelses- eller administrationsorgan og de personer, som besidder kvalificerede andele i den nye kredittkøber eller dennes repræsentant i den i artikel 4, stk. 1, nr. 36), i forordning (EU) nr. 575/2013 anvendte betydning og*
- b) *adressen på den nye kredittkøber eller, hvis det er relevant, dennes repræsentant som udpeget i overensstemmelse med artikel 19.*

Endvidere skal kredittkøberen eller dennes repræsentant som minimum oplyse de kompetente myndigheder i sit hjemland om følgende:

- a) *det samlede udestående beløb for kredittgiverens rettigheder i henhold til den misligholdte kredittaftale eller de misligholdte kredittaftaler, der overføres*
- b) *antallet og størrelsen af kredittgiverens rettigheder i henhold til de misligholdte kredittaftaler eller de misligholdte kredittaftaler, der overføres*
- c) *om overførslen omfatter en kredittgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kredittaftale eller selve den misligholdte kredittaftale, der er indgået med forbrugere, og de typer af aktiver, der tjener som sikkerhedsstillelse for den misligholdte kredittaftale, hvor dette er relevant.*

2. De i stk. 1 omhandlede kompetente myndigheder kan kræve, at kredittkøberne, og hvis det er relevant, deres repræsentanter som udpeget i overensstemmelse med artikel 19 afgiver de i nævnte stykke omhandlede oplysninger kvartalsvis, når de pågældende kompetente myndigheder skønner det nødvendigt, herunder for bedre at kunne overvåge et stort antal overførsler, der kan finde sted i en kriseperiode.

3. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder, der er omhandlet i stk. 1 og 2, hurtigst muligt fremsender de oplysninger, der er modtaget i henhold til disse stykker, til de kompetente myndigheder i værtslandet og til de kompetente myndigheder i den nye kredittkøbers hjemland."

6.3.3. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet foreslår at artikel 20 gennemføres i finansforetaksloven og finansforetaksforskriften på tilsvarende måde som artikel 15. Det vises til punkt 5.2 og Finanstilsynets forslag til ny finansforetaksloven § 12-34 og ny finansforetaksforskriften § 12-8 i punkt 14.

7. Kredittkjøpere fra tredjeland

7.1. Gjeldende rett

Finansieringsforetak i tredjeland kan drive virksomhet i Norge gjennom filial etter tillatelse fra departementet (delegert til Finanstilsynet) i henhold til finansforetaksloven § 5-6. Etter denne bestemmelsens andre ledd kan tillatelse bare gis til å drive virksomhet som tilsvarer virksomheten foretaket har tillatelse til å drive i hjemstaten, og bare dersom foretaket er undergitt betryggende tilsyn i hjemstaten. Før foretaket starter sin virksomhet, skal det være etablert et tilfredsstillende samarbeid om tilsyn mellom tilsynsmyndighetene i foretakets hjemstat og Finanstilsynet. Ifølge tredje ledd skal foretaket deponere kapital i Norge som skal forvaltes på betryggende måte av en norsk bank. Departementet kan gi regler om minstekrav til, og beregning av, kapital. Det følger av fjerde ledd at dersom foretaket kommer under insolvensbehandling i hjemstaten, eller Finanstilsynet ellers har grunn til å anta at forpliktelser inngått gjennom filialen her i riket ikke vil bli oppfylt, gjelder finansforetaksloven kapittel 21 tilsvarende. Foretaket skal etter femte ledd registrere filialen i Foretaksregisteret før filialen begynner sin virksomhet. Personen som forestår ledelsen av filialen, skal ha fullmakt til å handle på vegne av foretaket og til å reise og motta søksmål som gjelder filialens virksomhet her i riket. I finansforetaksloven § 5-6 er det fastsatt hvilke regler i finansforetaksloven som gjelder for slike foretak.

7.2. EØS-rett

I direktivet artikkel 19 står følgende:

"1. Medlemsstaterne fastsætter, at en kreditkøber, som ikke er hjemmehørende i Unionen, eller som ikke har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til national ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, sit hovedkontor i Unionen, i forbindelse med en aftale om overførsel af en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller til selve den misligholdte kreditaftale skriftligt udpeger en repræsentant, som er hjemmehørende i Unionen, eller som har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til national ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, sit hovedkontor i Unionen.

2. I alle spørgsmål vedrørende den løbende overholdelse af dette direktiv henvender de kompetente myndigheder sig foruden eller i stedet for til kreditkøber, til den i stk. 1 omhandlede repræsentant, som er fuldt ud ansvarlig for opfyldelse af alle forpligtelser, som påhviler kreditkøberen i henhold til de bestemmelser i national ret, der gennemfører dette direktiv."

7.3. Finanstilsynets vurdering

Kredittkjøpere vil etter Finanstilsynets forslag som omtalt i punkt 3.3.1 ikke være finansforetak. Kredittkjøpere vil dermed ikke være omfattet av finansforetaksloven § 5-6.

For å gjennomføre direktivet artikkel 19 foreslår Finanstilsynet en bestemmelse i finansforetaksloven om at kredittkjøpere i tredjeland skal utpeke en representant som har hjemland i EØS-området, og at representanten er ansvarlig for kredittkjøperens oppfyllelse av alle krav som gjelder for kredittkjøperens virksomhet etter norsk rett.

Det vises til Finanstilsynets forslag til § 12-32 i punkt 14.

8. Tilsyn med kredittkjøpere

8.1. Gjeldende rett

Finanstilsynet har i forvaltningspraksis gitt konsesjon som finansieringsforetak til foretak som har som forretningsmodell å kjøpe forfalte fordringer uten egeninndriving. Finanstilsynet fører tilsyn med banker, kredittforetak og finansieringsforetak, jf. finanstilsynsloven § 1-2 første ledd bokstav a, b og c.

8.2. EØS-rett

Ifølge artikkel 21 nr. 2 skal hjemstaten⁴² til en kredittkjøper sørge for at myndighetene som er utpekt til å føre tilsyn med kreditttjenestevirksomheter etter artikkel 21 nr. 1, også fører tilsyn med at kredittkjøpere - eller der det er relevant dennes representant utpekt etter artikkel 19 - overholder sine plikter etter artikkel 10⁴³ og artikkel 17 til 20.

Medlemsstatene skal utpeke kompetente myndigheter som skal ha ansvar for å utføre funksjoner og oppgaver etter nasjonale regler som gjennomfører direktivet, jf. artikkel 21 nr. 3. Hvis medlemsstatene utpeker mer enn én myndighet, skal de fastsette oppgavefordelingen mellom myndighetene, og utpeke én av myndighetene som kontaktpunkt for all samhandling med andre staters kompetente myndigheter, jf. artikkel 21 nr. 4.

Tilsynsmyndighetene skal ha den sakkunnskapen, de ressursene, den driftskapasiteten og den myndigheten som er nødvendig for å ivareta sine funksjoner og oppgaver etter direktivet, jf. artikkel 21 nr. 6.

8.3. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet foreslår at det fastsettes i finansforetaksloven ny § 12-35 at Finanstilsynet skal føre tilsyn med kredittkjøpere etter reglene i finanstilsynsloven.

Hvis regler som gjennomfører NPL-direktivet i norsk rett gjennomføres i finansforetaksloven, legger Finanstilsynet til grunn at bestemmelsene i finansforetaksloven kapittel 22 om straff, pålegg og dagmulkt mv. også vil gjelde overfor kredittkjøpere.

Dersom NPL-direktivet artikkel 10 gjennomføres i finansavtaleloven, slik Justis- og beredskapsdepartementet legger opp til, vil reglene om tilsyn i finansavtaleloven § 3-55 gjelde for den delen av direktivet. Finanstilsynet legger til grunn at den nærmere oppgavefordelingen mellom Finanstilsynet og Forbrukertilsynet på vanlig måte kan avtales mellom tilsynene. Videre er det etter Finanstilsynets vurdering hensiktsmessig at Finanstilsynet utpekes som kontaktpunkt for samhandling med andre staters tilsynsmyndigheter etter NPL-direktivet, jf. artikkel 21 nr. 4. Bestemmelsene om oppgavefordeling mellom ulike tilsyn og utpeking av kontaktpunkt omhandler etter Finanstilsynets syn bare offentlige myndigheters plikter, slik at det ikke er nødvendig med lov- eller forskriftsbestemmelser for å gjennomføre disse delene av direktivet.

⁴² I de engelske, svenske, tyske og franske versjonene av direktivet står det hjemstaten, og i den danske står det vertsstaten.

⁴³ Justis- og beredskapsdepartementet vil forslå nasjonale regler som gjennomfører NPL-direktivet artikkel 10 i finansavtaleloven i et annet høringsnotat. Forbrukertilsynet fører ut fra hensynet til forbrukere tilsyn med at næringsdrivende tjenesteytere følger finansavtaleloven, jf. finansavtaleloven § 3-55 første ledd. Ifølge § 3-55 femte ledd medfører reglene i paragrafen ingen begrensninger for Finanstilsynets tilsyn etter ellers gjeldende regler.

9. Opplysningsplikt og forvaltningstiltak

9.1. Begrepsbruk

I det følgende vil Finanstilsynet for enkelhets skyld benytte "forvaltningstiltak" om det som i den danske versjonen av direktivet heter "avhjælpende foranstaltninger" og i den engelske versjonen heter "remedial measures".

9.2. Gjeldende rett

Foretak under tilsyn plikter å gi alle opplysninger som Finanstilsynet krever, og skal utlevere dokumentasjon og opplysninger på den måten Finanstilsynet fastsetter, jf. finanstilsynsloven § 3-1 første ledd. Hvis opplysningsplikten etter første ledd ikke oppfylles, kan Finanstilsynet pålegge de enkelte tillitsvalgte og ansatte i foretaket å gi opplysningene, jf. bestemmelsens andre ledd.

Dersom et foretak under tilsyn ikke har utlevert opplysninger som Finanstilsynet har bedt om, kan Finanstilsynet pålegge foretak i samme konsern å gi opplysninger, jf. finansforetaksloven § 3-2.

Utenlandske foretak som driver virksomhet i Norge skal gi Finanstilsynet alle opplysninger som Finanstilsynet krever for å kunne kontrollere at reglene som gjelder for virksomheten i Norge, overholdes, jf. finanstilsynsloven § 3-4.

Finanstilsynet kan pålegge revisor for et foretak under tilsyn å gjøre nærmere rede for bestemte forhold når det er av betydning for tilsynet med foretaket, jf. finanstilsynsloven § 3-3 første ledd.

Finanstilsynet kan innhente de opplysninger fra Folkeregisteret som er nødvendige for at Finanstilsynet skal kunne utføre oppgaver fastsatt i eller i medhold av lov, jf. finanstilsynsloven § 3-7.

Reglene i finanstilsynsloven om opplysningsplikt gjelder uten hinder av taushetsplikt, jf. § 3-1 fjerde ledd.

Skyldnere har ingen alminnelig opplysningsplikt overfor Finanstilsynet. Det samme gjelder andre personer og foretak, med mindre de har tillatelse fra Finanstilsynet til å drive virksomhet.

Finanstilsynet kan pålegge de foretak det har tilsyn med å rette på forholdet dersom foretaket ikke har overholdt sine plikter etter bestemmelser gitt i, eller i medhold av lov, eller dersom foretaket har handlet i strid med vilkår for tillatelse, jf. finanstilsynsloven § 4-1. Videre kan Finanstilsynet gi pålegg om at forhold i strid med finansforetaksloven eller bestemmelse gitt med hjemmel i loven skal opphøre, jf. finansforetaksloven § 22-2 første ledd.

Den som ikke etterkommer pålegg fra Finanstilsynet, kan ilegges tvangsmulkt etter finanstilsynsloven § 4-3 eller finansforetaksloven § 22-2 andre ledd.

9.3. EØS-rett

Ifølge artikkel 21 nr. 5 skal tilsynsmyndighetene kunne innhente den informasjonen som er nødvendig for å kunne vurdere løpende etterlevelse av nasjonale bestemmelser som gjennomfører direktivet fra kredittkjøpere, deres representanter utpekt etter artikkel 19, kredittjenestevirksomheter og deres kontraktsmedhjelpere, skyldnere og enhver annen person eller offentlig myndighet.

Artikkel 22 nr. 1 inneholder en oppregning av hvilke virkemidler tilsynsmyndighetene minst skal ha til rådighet. De delene av oppregningen som gjelder kredittkjøpere, omfatter myndighet til å kunne:

- gjennomføre stedlige tilsyn og andre tilsyn, jf. artikkel 22 nr. 1 bokstav d
- pålegge administrative økonomiske sanksjoner og andre forvaltningstiltak etter nasjonale regler som gjennomfører artikkel 23, jf. artikkel 22 nr. 1 bokstav e
- kreve ytterligere informasjon om overføringen av en kreditors rettigheter etter en misligholdt fordring, eller om selve den misligholdte fordringen, jf. artikkel 22 nr. 1 bokstav j

Ifølge artikkel 22 nr. 2 skal tilsynsmyndighetene i vertsstaten, utpekt i henhold til artikkel 21 nr. 3, og tilsynsmyndighetene i den medlemsstaten hvor kreditten ble ytt - dersom denne er en annen stat enn verts- og hjemstaten - ha alle nødvendige virkemidler til å kunne utføre sine funksjoner og oppgaver etter direktivet.

Tilsynsmyndighetene i hjemstaten skal kunne pålegge tiltak på et tidlig stadium for å sikre etterlevelse av direktivet, jf. artikkel 23 nr. 7.

9.4. Finanstilsynets vurdering

Ifølge direktivet artikkel 21 nr. 5 skal tilsynsmyndighetene kunne innhente opplysninger fra kredittkjøpere, kredittjenestevirksomheter og deres kontraktsmedhjelpere, skyldnere og en hvilken som helst annen person eller offentlig myndighet (engelsk "... borrowers and any other persons or public authority"). Det vil si at tilsynsmyndighetene skal kunne få opplysninger fra en videre personkrets enn det Finanstilsynet har adgang til etter gjeldende norsk rett, jf. redegjørelsen for finanstilsynsloven kapittel 3 ovenfor. Finanstilsynet viser i den sammenheng til at skyldnere er ikke en type foretak eller personer som er under tilsyn av Finanstilsynet. Finanstilsynet har heller ingen generell adgang etter finanstilsynsloven eller finansforetaksloven mv. til å innhente opplysninger fra en "hvilken som helst annen person eller offentlig myndighet". Det er etter Finanstilsynets vurdering vanskelig å se at direktivet skal forstås slik at adgangen til å innhente opplysninger etter artikkel 21 nr. 5 bare skal gjelde personer og foretak som er regulert av direktivet, jf. særlig ordlyden "borrowers and any ... public authority".

Finanstilsynet foreslo i punkt 7.3.1 i sin høringsuttalelse⁴⁴ til ny finanstilsynslov at finanstilsynsloven skulle utvides med en bestemmelse som pålegger enhver fysisk eller juridisk person opplysningsplikt til Finanstilsynet ved mistanke om overtredelse av de bestemmelser som Finanstilsynet har tilsyn med etterlevelsen av. Departementet fulgte ikke opp høringsinnspillet i lovproposisjonen om ny finanstilsynslov, men uttalte at "eventuell utvidet opplysningsplikt i stedet bør reguleres i sektorlovgivningen, slik det er gjort i verdipapirhandelloven, dersom det er behov for det, for eksempel i forbindelse med gjennomføring av eventuelle slike EØS-rettslige forpliktelser", se Prop. 75 L (2023-2024) Lov om Finanstilsynet (finanstilsynsloven)⁴⁵ punkt 5.1.4.

Finanstilsynet viser til at Forbrukertilsynet har adgang til å innhente opplysninger fra "enhver" for å kunne utføre sine gjøremål etter finansavtaleloven, jf. finansavtaleloven § 3-55 første ledd, som viser til markedsføringsloven 34 første ledd. For de delene av NPL-direktivet som Justis- og beredskapsdepartementet forventes å ville foreslå gjennomføring av i

⁴⁴ [Høringssvar fra Finanstilsynet \(regjeringen.no\)](#).

⁴⁵ [Prop. 75 L \(2023–2024\) \(regjeringen.no\)](#).

finansavtaleloven, vil det være opplysningsplikt for "enhver", forutsatt at det dreier seg om en næringsdrivende tjenesteyter og det føres tilsyn ut fra hensynet til forbrukerne. Hvis det gis en lignende bestemmelse i finansforetaksloven, slik at "enhver" plikter å gi opplysninger som er nødvendige for at Finanstilsynet skal kunne føre tilsyn med nasjonale regler som gjennomfører NPL-direktivet, vil opplysningsplikten være den samme uavhengig av i hvilken lov de ulike bestemmelsene i direktivet gjennomføres. Videre vil opplysningsplikten være den samme uavhengig av om det dreier seg om en næringsdrivende tjenesteyter og om det føres tilsyn ut fra hensynet til forbrukerne, og uavhengig av om skyldneren er en forbruker. En slik bestemmelse vil etter Finanstilsynets vurdering være i tråd med direktivets ordlyd; "borrowers and any other persons or public authority".

Finanstilsynet ser samtidig at en slik vid opplysningsplikt kan være inngripende for foretak og personer som ikke er under tilsyn. En slik vid opplysningsplikt kan også medføre personvernmessige betenkeligheter.

Finanstilsynet kan imidlertid ikke se at det er holdepunkter i direktivet for at artikkel 21 nr. 5 om opplysningsplikt skal tolkes innskrenkende. For å oppfylle EØS-forpliktelser på dette punkt, foreslår Finanstilsynet at det fastsettes i finansforetaksloven ny § 12-36 at enhver plikter å gi de opplysningene som Finanstilsynet krever for å kunne føre tilsyn med overholdelsen av regler som gjennomfører NPL-direktivet. Finanstilsynet legger til grunn at "føre tilsyn med" omfatter både det løpende tilsynet med overholdelsen av bestemmelsene, undersøkelser av mulige overtredelser av bestemmelsene og pålegg om overtredelsesgebyr og andre forvaltningstiltak ved overtredelser, jf. direktivet artikkel 21 nr. 5 bokstav a til c.

Finanstilsynet legger videre til grunn at den nye bestemmelsen om opplysningsplikt omfatter både de delene av NPL-direktivet som gjennomføres i finansforetaksloven, inkassoloven og finansavtaleloven, selv om bestemmelsen foreslås plassert i finansforetaksloven. Alternativt kan det vurderes om tilsvarende bestemmelse også bør tas inn i inkassoloven og finansavtaleloven.

Direktivet inneholder ikke bestemmelser om forholdet mellom opplysningsplikt og taushetsplikt for dem som blir pålagt å gi opplysninger etter den nye bestemmelsen. Det kan stilles spørsmål om hvilket handlingsrom medlemsstatene har til å fastsette unntak fra opplysningsplikten etter direktivet artikkel 21 nr. 5. Formålet med bestemmelsen er at tilsynsmyndighetene skal kunne føre tilsyn med etterlevelsen av direktivet, herunder å kunne undersøke mulige overtredelser og å kunne ilegge administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak. Etter Finanstilsynets vurdering er det naturlig å tolke direktivet slik at meningen ikke har vært å gi tilsynsmyndighetene en videre adgang til å innhente opplysninger enn det politiet og domstolene har i straffesaker etter nasjonal rett. Finanstilsynet foreslår derfor at det fastsettes i den nye bestemmelsen i finansforetaksloven at opplysningsplikten gjelder uten hinder av taushetsplikt, men slik at opplysningsplikten likevel skal vike for opplysninger som vedkommende ikke kunne ha gitt i en straffesak⁴⁶. Det vil si at opplysningsplikten går foran taushetsplikten, men slik at unntak gjelder for opplysninger som vedkommende ikke kunne ha gitt i en straffesak, jf. straffeprosessloven § 117 til § 120. Opplysningsplikten går likevel foran den alminnelige taushetsplikten som gjelder for tjeneste eller arbeid for stat eller kommune, jf. straffeprosessloven § 118 første ledd første punktum.

Finanstilsynet legger videre til grunn at den nye bestemmelsen om opplysningsplikt må tolkes i lys av det alminnelige selvinkrimineringsvernet.

Når det gjelder kravet i direktivet artikkel 22 nr. 1 bokstav j om at tilsynsmyndighetene skal kunne be om ytterligere opplysninger om overføringen av en kreditors rettigheter i henhold til den misligholdte fordringen, eller om selve fordringen, vil de generelle reglene om

⁴⁶ Regelteknisk foreslår Finanstilsynet at det fastsettes i finansforetaksloven at markedsføringsloven § 34 fjerde ledd første og andre om forholdet mellom opplysningsplikt og taushetsplikt som gjelder for Markedsrådet og Forbrukertilsynets tilsyn etter finansavtaleloven skal gjelde tilsvarende for opplysningsplikt etter den nye bestemmelsen i finansforetaksloven. Lignende unntak følger også av verdipapirhandelloven § 19-3 tredje ledd.

opplysningsplikt i finanstillsynsloven kapittel 3, sammenholdt med den foreslåtte nye bestemmelsen om opplysningsplikt i finansforetaksloven § 12-36, etter Finanstillsynets syn oppfylle direktivets krav på dette punkt.

Når det ovenfor er foreslått å fastsette i finansforetaksloven § 12-35 at Finanstillsynet skal føre tilsyn med kredittkjøpere etter reglene i finanstillsynsloven, vil finanstillsynslovens regler om tilsyn, herunder adgangen til å pålegge retting med videre gjelde overfor kredittkjøpere. Finansforetaksloven § 22-2 første ledd vil også gi hjemmel til å pålegge kredittkjøpere retting. Etter Finanstillsynets vurdering er det ikke behov for ytterligere regelendringer⁴⁷ for at norsk rett skal oppfylle kravene i artikkel 22 nr. 1 og artikkel 23 nr. 2 bokstav b om tilsynsmyndighetenes virkemidler overfor kredittkjøpere.

Ifølge artikkel 22 nr. 2 skal tilsynsmyndighetene i vertsstaten, utpekt i henhold til artikkel 21 nr. 3, og i den medlemsstaten hvor kreditten ble ytt - dersom denne er en annen stat enn verts- og hjemstaten, ha alle nødvendige virkemidler til å kunne utføre sine funksjoner og oppgaver i henhold til direktivet. Finanstillsynet viser til at det ovenfor har foreslått at finanstillsynsloven skal gjelde for tilsynet med kredittkjøpere. Det følger av finanstillsynsloven § 1-2 tredje ledd at Finanstillsynet fører tilsyn også med utenlandske foretak som tilsvarende foretak som nevnt i første ledd, i den utstrekning foretaket driver virksomhet i Norge. Videre framgår det av finanstillsynsloven § 1-3 fjerde ledd at Finanstillsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX om finansielle tjenester. Det vil si at Finanstillsynet vil være forpliktet til å utøve tilsynet i tråd med bestemmelsene i NPL-direktivet.

⁴⁷ Spørsmål om Finanstillsynet skal få hjemmel til å ilegge kredittkjøpere og kredittinstitusjoner overtredelsesgebyr vurderes under punkt 10 nedenfor.

10. Overtredelsesgebyr

10.1. Gjeldende rett

Finansforetaksloven inneholder ikke hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr for overtredelser som nevnt i NPL-direktivet artikkel 23 nr. 1 bokstav e til h.

Forvaltningsloven § 16 stiller krav om forhåndsvarsling overfor parter i saken før forvaltningen treffer enkeltvedtak⁴⁸.

Enkeltvedtak skal begrunnes, jf. forvaltningsloven § 24 første ledd⁴⁹. Paragraf 25⁵⁰ inneholder nærmere krav til innholdet i begrunnelsen.

I forvaltningsloven kapittel IX er det gitt generelle regler om blant annet selvinkrimineringsvern og om domstolenes adgang til å prøve alle sider av saken ved prøving av vedtak om administrative sanksjoner⁵¹.

10.2. EØS-rett

Direktivet artikkel 23 nr. 1 inneholder en oppregning av hvilke overtredelser som skal kunne føre til administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak. Overtredelsene som gjelder kredittkjøpere er:

- manglende oppfyllelse av artikkel 18 om plikten til å informere tilsynsmyndighetene om at inndringen er utkontraktert mv. og artikkel 20 om plikten til å informere tilsynsmyndighetene om overdragelse av fordringer til en annen kredittkøper mv. (artikkel 23 nr. 1 bokstav e)
- manglende oppfyllelse av pliktene i artikkel 17 til å utkontraktere inndrivning av fordringer med videre (artikkel 23 nr. 1 bokstav f)
- manglende oppfyllelse av plikten i artikkel 19 for kredittkjøpere fra tredjeland til å utpeke en representant som er hjemmehørende i en EU/EØS-stat (artikkel 23 nr. 1 bokstav g)

Det er presisert i direktivet at overtredelser som nevnt i de to første strekpunktene, som begås av representanten for kredittkøperen utpekt etter artikkel 19, skal kunne sanksjoneres.

Videre skal tilsynsmyndighetene kunne ilegge en kredittinstitusjon administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak hvis kredittinstitusjonen ikke oppfyller plikter som nevnt i artikkel 15 til å gi potensielle kredittkjøpere nødvendige opplysninger om den forfalte fordringen, og plikten til å informere tilsynsmyndighetene om overdragelse av fordringen med videre, jf. artikkel 23 nr. 1 bokstav h.

Det framgår av ordlyden i artikkel 23 nr. 1 at oppregningen av hvilke overtredelser som skal kunne føre til administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak utgjør minimumsharmonisering.

⁴⁸ Bestemmelsen er i hovedsak foreslått videreført i ny forvaltningslov § 42, jf. Prop. 79 L (2024-2025).

⁴⁹ Bestemmelsen er foreslått videreført i ny forvaltningslov § 56 første ledd.

⁵⁰ Bestemmelsen er i hovedsak foreslått videreført i ny forvaltningslov § 57.

⁵¹ Reglene om administrative sanksjoner er foreslått videreført med enkelte språklige justeringer i ny forvaltningslov kapittel 11.

De administrative sanksjonene og forvaltningstiltakene skal være effektive, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og ha avskrekkende virkning, jf. artikkel 23 nr. 2. Videre skal de gjennomføres effektivt, jf. artikkel 23 nr. 3.

Det framgår uttrykkelig av artikkel 23 nr. 2 bokstav c at det skal kunne ilegges administrative økonomiske sanksjoner for overtredelsene som er nevnt i nr. 1.

Ifølge artikkel 23 nr. 5 skal medlemmer av ledelsesorganet og andre personer som er ansvarlige for overtredelsen etter nasjonal rett, kunne ilegges administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak.

Artikkel 23 nr. 4 inneholder en ikke uttømmende oppregning av momenter som tilsynsmyndighetene skal ta hensyn til ved vurderingen av hva slags administrativ sanksjon eller annet forvaltningstiltak som skal benyttes, og ved utmålingen av administrative økonomiske sanksjoner. Momentene omfatter:

- a) overtredelsens grovhet og varighet
- b) graden av skyld hos overtrederen
- c) overtrederens finansielle styrke, særlig samlet omsetning for juridiske personer og årsinntekt for fysiske personer
- d) hvor stor vinning som er oppnådd eller tap som er unngått ved overtredelsen
- e) tap påført tredjemann som følge av overtredelsen
- f) i hvilken grad overtrederen har samarbeidet med tilsynsmyndighetene
- g) tidligere overtredelser

Før tilsynsmyndighetene pålegger en administrativ sanksjon eller et annet forvaltningstiltak, skal kredittkjøperen, eller representanten for denne utpekt etter artikkel 19, ha mulighet til å uttale seg, jf. artikkel 23 nr. 6.

Ifølge artikkel 23 nr. 7 skal avgjørelser om å ilegge administrative sanksjoner eller andre forvaltningstiltak som nevnt i artikkel 23 nr. 2 være behørig begrunnet og kunne påklages.

Medlemsstatene kan beslutte å ikke fastsette regler om administrative sanksjoner for overtredelser som er underlagt strafferettslige sanksjoner etter nasjonal rett, jf. artikkel 23 nr. 8.

10.3. Finanstilsynets vurdering

10.3.1. Generelt om overtredelsesgebyr

Utgangspunktet etter direktivet er at overtredelser som nevnt i artikkel 23 nr. 1 skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr, jf. artikkel 23 nr. 2 bokstav c. Medlemsstatene kan ifølge artikkel 23 nr. 8 beslutte ikke å fastsette regler om overtredelsesgebyr for overtredelser som er underlagt strafferettslige sanksjoner etter nasjonal rett. Finanstilsynet har ovenfor foreslått at direktivet artikkel 15 og artikkel 17 til 20 gjennomføres i finansforetaksloven og tilhørende forskrifter. Forsettlig og uaktsomme overtredelser av bestemmelsene vil i så fall kunne straffes med bøter eller fengsel i inntil 1 år etter finansforetaksloven § 22-1. Finanstilsynet legger derfor til grunn at norske myndigheter ikke har noen absolutt plikt til å innføre regler om overtredelsesgebyr som administrativ sanksjon etter direktivet.

Finanstilsynet foreslår ikke at norske myndigheter benytter seg av unntaksbestemmelsen i direktivet artikkel 23 nr. 8 for overtredelser som er underlagt strafferettslige sanksjoner. Etter

Finanstilsynets vurdering vil overtredelsesgebyr være en egnet, effektiv og hensiktsmessig måte å sanksjonere overtredelser av direktivet på, se nærmere nedenfor. Videre vil en adgang til å ilegge overtredelsesgebyr for de delene av direktivet som gjennomføres i finansforetaksloven, gi lik adgang til å sanksjonere de delene av direktivet som gjennomføres i finansforetaksloven som de delene av direktivet som gjennomføres i inkassoloven. Finanstilsynet viser i den forbindelse til at Justis- og beredskapsdepartementet har foreslått regler om overtredelsesgebyr i sitt høringsnotat om endringer i inkassoloven for å gjennomføre regler om inndrivning i NPL-direktivet, se høringsnotatet punkt 16.2 og forslaget til regler i inkassoloven § 46. Hensynet til enhetlig sanksjonering av overtredelser uavhengig av i hvilken lov de forskjellige bestemmelsene gjennomføres i norsk rett, taler for at det gis regler om overtredelsesgebyr i finansforetaksloven.

Overtredelsesgebyr er en administrativ sanksjon, jf. forvaltningsloven § 43. Med administrativ sanksjon menes negative reaksjoner som kan ilegges av et forvaltningsorgan, og som retter seg mot en begått overtredelse av lov, forskrift eller individuell avgjørelse, og som regnes som straff etter den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Overtredelsesgebyr er tilbakeskuende, slik at det er en reaksjon på et begått lovbrudd. Reglene i forvaltningsloven kapittel IX om administrative sanksjoner gjelder for saker om overtredelsesgebyr.

Forvaltningsloven bygger på at hjemler for administrative sanksjoner må gis i særlovgivningen. I Prop. 62 L (2015-2016) Endringer i forvaltningsloven mv. (administrative sanksjoner mv.) har Justis- og beredskapsdepartementet gitt anbefalinger for vurderinger som må gjøres før det foreslås regler om administrative sanksjoner i særlovgivningen. Der framgår det at hjemmel for administrative sanksjoner bare bør innføres etter en grundig avveining av behovet opp mot betenkelighetene og med utgangspunkt i anbefalingene som gis i proposisjonen. Justis- og beredskapsdepartementet har oppsummert anbefalingene slik i rapport⁵² fra en arbeidsgruppe om gjennomgåelse av nærmere angitte problemstillinger om inkassoloven punkt 12.2.2:

- Et mer inngripende virkemiddel bør ikke brukes hvis det samme målet kan nås med mindre inngripende tilgjengelige virkemidler. Dette gjelder både ved valget mellom bruk av sanksjoner og andre tiltak (for eksempel pålegg eller tvangsmulkt), og ved valget mellom straff og administrative sanksjoner.
- Om en lovovertrедelse skal sanksjoneres, bør som utgangspunkt vurderes ut fra hver enkelt handlingsnorm.
- Det bør være en forutsetning for å gi hjemmel for å sanksjonere et lovbrudd at lovbruddene i praksis blir søkt avdekket og håndhevet.
- Bruk av administrative sanksjoner må være rettssikkerhetsmessig forsvarlig.

Etter Finanstilsynets vurdering er det behov for å foreslå regler om overtredelsesgebyr for overtredelser av bestemmelsene som minst skal kunne medføre sanksjoner ifølge direktivet artikkel 23 nr. 1 bokstav e til h. En adgang til å ilegge overtredelsesgebyr kan etter Finanstilsynets syn ha en preventiv effekt og bidra til etterlevelse av reglene. Det kan øke beskyttelsen av forbrukere og andre skyldnere, samt øke tilliten til annenhåndsmarkedet for misligholdte lån.

En adgang til å ilegge overtredelsesgebyr vil etter Finanstilsynets vurdering også føre til at reglene som gjennomfører NPL-direktivet kan håndheves på en effektiv måte med minst mulig bruk av ressurser. For å kunne avdekke og følge opp overtredelser av reglene, kreves det særlig fagkunnskap. Sakene kan være ressurskrevende for politiet/påtalemyndigheten å

⁵² Se lenke i fotnote 6.

følge opp, noe som kan føre til at få saker straffeforfølges. Finanstilsynet har fagkunnskap på området, noe som gir et godt grunnlag for å kunne avdekke og sanksjonere overtredelser.

Videre vil regler om overtredelsesgebyr kunne bidra til at oppfølgingen av overtredelser blir mer fleksibel, slik at reaksjonene i større grad kan tilpasses overtredelsens art og alvorsgrad. Uten regler om overtredelsesgebyr vil overtredelser kunne følges opp av enten av Finanstilsynet ved pålegg om retting og tvangsmulkt ved manglende oppfyllelse av pålegg, eller av politiet/påtalemyndighetene og domstolene i det strafferettslige sporet. En adgang til å ilegge overtredelsesgebyr vil etter Finanstilsynets oppfatning gi et mer fleksibelt og målrettet regelverk. Det kan føre til at flere overtredelser følges opp med en merkbar reaksjon.

Som nevnt ovenfor er det en forutsetning for bruk av administrative sanksjoner at det er rettssikkerhetsmessig forsvarlig, jf. Prop. 62 L (2015-2016). Behovet for å kunne ilegge overtredelsesgebyr må derfor veies opp mot hensynet til rettsikkerhet og forutberegnelighet.

Grunnloven § 96 fastsetter at reaksjoner som utgjør straff bare kan ilegges ved dom. Det vil si av en domstol i første instans etter en prosess initiert av staten. Straff i Grunnlovens forstand kan ikke ilegges av et forvaltningsorgan, jf. også Prop. 62 L (2015–2016) kapittel 4.1 Etter Finanstilsynets vurdering vil de foreslåtte reglene om overtredelsesgebyr ikke være straff i Grunnlovens forstand, jf. Grunnloven § 95 og § 96.

For å ivareta hensynet til rettssikkerhet, må Finanstilsynet ha tilfredsstillende rutiner og praksis for ileggelse av overtredelsesgebyr. Finanstilsynet har erfaring med ileggelse av overtredelsesgebyr etter blant annet verdipapirhandelloven, verdipapirfondloven og hvitvaskingsloven. Rutiner mv. for saker om overtredelsesgebyr kan justeres slik at de også omfatter saker om overtredelsesgebyr for brudd på NPL-direktivet.

Videre må Finanstilsynet i hvert enkelt tilfelle vurdere etter alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper om det skal ilegges overtredelsesgebyr. Vedtak om administrative sanksjoner er enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og sakene følger de alminnelige reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven, herunder kravet til forhåndsvarsel og begrunnelse. Vedtak om overtredelsesgebyr vil kunne påklages til Finanstilsynsklagenemnda etter reglene om klager på enkeltvedtak i forvaltningsloven, jf. finanstilsynsloven § 5-1. Videre kan vedtak om overtredelsesgebyr bringes inn for de alminnelige domstolene etter reglene i tvisteloven. Det er også med utgangspunkt i Prop. 62 L (2015–2016) vedtatt særskilte regler i forvaltningsloven kapittel IX for saker om administrative sanksjoner, som vil gjelde for saker om overtredelsesgebyr etter finansforetaksloven. Blant annet er forvaltningens plikt til å orientere om vernet mot selvinkriminering lovfestet i forvaltningsloven § 48. Administrative sanksjoner anses som straff etter EMK (Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen), slik at de til enhver tid gjeldende rettssikkerhetsgarantier som følger av EMK for slike saker vil gjelde. Det er dessuten lovfestet i forvaltningsloven § 50 at domstolene kan prøve alle sider av saken der et vedtak om administrative sanksjoner bringes inn for domstolene, det vil si også forvaltningens skjønn. Nevnte regler vil etter Finanstilsynets vurdering bidra til å ivareta rettssikkerhetshensyn.

Etter Finanstilsynets oppfatning er det rettssikkerhetsmessig forsvarlig å innføre regler om overtredelsesgebyr for overtredelser av NPL-direktivet. Behovet for regler om overtredelsesgebyr veier etter Finanstilsynets vurdering tyngre enn betenkelighetene i saken.

10.3.2. Nærmere om handlingsnormene som skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr

Som nevnt ovenfor utgjør oppregningen av hvilke overtredelser som skal kunne medføre overtredelsesgebyr i direktivet artikkel 23 nr. 1 minimumsharmonisering. Medlemsstatene kan derfor ha regler om overtredelsesgebyr også for brudd på eventuelle andre nasjonale regler som gjennomfører direktivet.

Finanstilsynet viser til at oppregningen av hvilke overtredelser som skal kunne medføre overtredelsesgebyr i direktivet artikkel 23 nr. 1 bokstav e til h i praksis synes å omfatte alle bestemmelsene i direktivet som pålegger kredittkjøpere og kredittinstitusjoner plikter. Finanstilsynet foreslår at hjemmelen til å ilegge overtredelsesgebyr skal omfatte disse overtredelsene, se lovforslaget § 22-5. Som det framgår under punkt 5 ovenfor, har Finanstilsynet foreslått at også finansieringsforetak skal ha plikt til å gi potensielle kredittkjøpere om nødvendige opplysninger om den forfalte fordringen, jf. direktivet artikkel 15. Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr ved brudd på disse pliktene vil derfor ifølge lovforslaget også omfatte finansieringsforetak.

10.3.3. Om overtredelsesgebyr for fysiske personer

Det framgår uttrykkelig av direktivet artikkel 23 nr. 5, jf. nr. 2 bokstav c at administrative økonomiske sanksjoner skal kunne anvendes overfor medlemmer av ledelses- eller styringsorganet og andre personer som etter nasjonal rett er ansvarlig for overtredelsen.

Justis- og beredskapsdepartementet har i høringsnotatet om endringer i inkassoloven for å gjennomføre NPL-direktivet foreslått at styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder, fagansvarlig og eier med betydelig eierandel skal kunne ilegges overtredelsesgebyr etter inkassoloven, se høringsnotatet punkt 16.2.3.1 og forslaget til inkassoloven § 46 fjerde ledd.

Etter Finanstilsynets vurdering kan hensynet til å ha mest mulig like regler om overtredelsesgebyr uavhengig av hvor de ulike delene av NPL-direktivet gjennomføres i norsk rett, tilsi tilsvarende⁵³ avgrensning av personkretsen som kan ilegges overtredelsesgebyr for brudd på NPL-direktivet etter finansforetaksloven.

I motsatt retning trekker hensynet til å ha mest mulig ensartede regler om overtredelsesgebyr på Finanstilsynets ansvarsområde. De fleste andre lovbestemmelsene om overtredelsesgebyr som Finanstilsynet forvalter, avgrenser ikke personkretsen som kan ilegges overtredelsesgebyr. Etter det Finanstilsynet kan se er det bare hvitvaskingsloven og verdipapirsentralloven som inneholder en lignende avgrensning av personkretsen som i forslaget til regler i inkassoloven. Verken verdipapirhandellden, verdipapirfondloven, lov om forvaltning av alternative investeringsfond, revisorloven eller de nylig vedtatte lovene om henholdsvis kryptoeiendeler og om digital motstandsdyktighet i finanssektoren inneholder en avgrensning av personkretsen som kan ilegges overtredelsesgebyr. Heller ikke den nylig vedtatte bestemmelsen i eiendomsmeglingsloven § 8-9 avgrenser personkretsen som kan ilegges overtredelsesgebyr. Finanstilsynet viser videre til at tidligere kunne overtredelsesgebyr etter verdipapirfondloven § 11-6 bare ilegges styremedlemmer, daglig leder eller faktisk leder i foretaket. Bestemmelsen ble endret med virkning fra 1. januar 2023⁵⁴, slik at kretsen av fysiske personer som kan ilegges overtredelsesgebyr ikke lenger er begrenset i loven. Finansdepartementet uttalte følgende til lovendringen i Prop. 155 LS (2020-2021) Endringer i verdipapirfondloven mv. (gjennomføring av EØS-rett, administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak) punkt 6.3.5.3:

"Etter departementets vurdering bør også Finanstilsynet ha hjemmel til å ilegge *fysiske personer* overtredelsesgebyr. Dette reiser blant annet spørsmål om *hvilke* fysiske personer som skal kunne ilegges overtredelsesgebyr. Av verdipapirfondloven § 11-6 andre ledd følger det at overtredelsesgebyr kan ilegges styremedlemmer, daglig leder og faktisk leder i foretaket. Departementet peker på at det i første rekke vil være disse personene det vil være aktuelt å ilegge overtredelsesgebyr, men at det ikke er nødvendig, og heller ikke ønskelig, å avgrense

⁵³ Fagansvarlig er ikke en relevant rolle for kredittkjøpere

⁵⁴ Lov 18. juni 2021 nr. 101 om endringer i verdipapirfondloven mv. (gjennomføring av EØS-rett, administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak)

kretsen på denne måten i lovs form. Departementet viser til at det er viktig for sanksjonens effektivitet at det er adgang til å sanksjonere personer som har en sentral rolle i lovbruddet, uavhengig av deres formelle rolle i foretaket. Etter departementets vurdering bør det på denne bakgrunn ikke være en avgrensning i lovteksten av hvilke personer som kan ilegges overtredelsesgebyr knyttet til deres rolle i foretaket."

Etter Finanstilsynets oppfatning gjør de hensynene som Finansdepartementet har fremhevet i sitatet ovenfor seg også gjeldende for overtredelser av NPL-direktivet. Finanstilsynet foreslår på denne bakgrunn ingen begrensning i personkretsen som kan ilegges overtredelsesgebyr for brudd på NPL-direktivet etter finansforetaksloven.

10.3.4. Skyldkrav

Det må dernest vurderes hvilket skyldkrav som skal stilles for å ilegge overtredelsesgebyr.

Direktivet inneholder ikke bestemmelser om skyldkrav.

For juridiske personer følger det av forvaltningsloven § 46 første ledd at skyldkravet er alminnelig uaktsomhet med mindre noe annet er bestemt i den enkelte særlov. Det framgår av forarbeidene til bestemmelsen at skyldkravet kan oppfylles gjennom anonyme og kumulative feil, jf. Prop.81 L (2021-2022) Endringer i forvaltningsloven (skyldkrav ved administrativ foretakssanksjon og habilitetsreglenes anvendelse for statsråder), spesialmerknaden til forvaltningsloven § 46. Videre står det i nevnte lovproposisjon at det kan gis regler om et tilnærmet objektivt ansvar i særlovgivningen, og at det i så fall må vurderes konkret om et slikt ansvar ligger innenfor rammene som EMK oppstiller.

Finanstilsynet viser til at lovbestemmelsene om overtredelsesgebyr i andre lover på Finanstilsynets ansvarsområde lovteknisk er utformet på noe varierende måte. Uavhengig av de ulike regeltekniske løsningene innebærer alle lovbestemmelsene at skyldkravet for foretak er alminnelig uaktsomhet⁵⁵. Etter Finanstilsynets syn bør det samme gjelde for overtredelser av reglene i finansforetaksloven som gjennomfører NPL-direktivet. Finanstilsynet kan ikke se at det er grunn til å fravike forvaltningslovens hovedregel om skyldkrav for foretak. Det vil si at skyldkravet ifølge forslaget skal være forsett eller alminnelig uaktsomhet, jf. forvaltningsloven § 46 første ledd.

Når det gjelder fysiske personer, må det vurderes om det skal kreves et kvalifisert skyldkrav i form av forsett eller grov uaktsomhet, eller om alminnelig uaktsomhet skal være tilstrekkelig for å ilegge overtredelsesgebyr.

Justis- og beredskapsdepartementet har i sitt høringsnotat om endringer i inkassoloven for å gjennomføre NPL-direktivet foreslått et strengt skyldkrav for å kunne ilegge fysiske personer overtredelsesgebyr, slik at det kreves forsett eller grov uaktsomhet.

Finanstilsynet viser til at reguleringen på tilsynets ansvarsområde på dette punkt ikke er ensartet. Etter verdipapirhandeloven, verdipapirfondloven, lov om forvaltning av alternative investeringsfond, revisorloven og de nylig vedtatte lovene om henholdsvis kryptoeiendeler og om digital motstandsdyktighet i finanssektoren er skyldkravet forsett eller alminnelig uaktsomhet. Hvitvaskingsloven og verdipapirsentralloven stiller derimot krav om kvalifisert skyld i form av forsett eller grov uaktsomhet for å ilegge fysiske personer overtredelsesgebyr. Det samme gjelder den nye bestemmelsen om overtredelsesgebyr i eiendomsmeglingsloven

⁵⁵ I verdipapirhandeloven § 21-9 andre ledd er det fastsatt uttrykkelig at skyldkravet i forvaltningsloven § 46 første ledd gjelder for foretak. Det samme gjelder den nylig vedtatte loven om kryptoeiendeler § 17 tredje ledd andre punktum. Verdipapirfondloven § 11-6, lov om forvaltning av alternative investeringsfond § 9-6, verdipapirsentralloven § 11-9, hvitvaskingsloven § 49, revisorloven § 14-5 andre ledd og den nylig vedtatte loven om digital motstandsdyktighet i finanssektoren § 4 inneholder ingen særskilt regulering av hvilket skyldkrav som gjelder for foretak.

§ 8-9⁵⁶. I verdipapirfondloven var skyldkravet for fysiske personer tidligere forsett eller grov uaktsomhet, men loven ble endret⁵⁷ på dette punkt med virkning fra 1. februar 2023. Finansdepartementet uttalte i Prop. 155 LS (2020-2021) punkt 6.3.5.3 følgende til lovendringen:

"Etter departementets vurdering vil det være tilstrekkelig for illeggelse av overtredelsesgebyr at det er utvist simpel uaktsomhet. I Prop.62 L (2015–2016) kommenterte Justis- og beredskapsdepartementet at det ikke nødvendigvis skal oppstilles strengere skyldkrav enn simpel uaktsomhet for overtredelser begått i næringsvirksomhet. Departementet mener at hensynet til prevensjon og effektivitet tilsier at alminnelig uaktsomhet skal kunne føre til illeggelse av overtredelsesgebyr. Departementet viser videre til at verdipapirfondsområdet er et gjennomregulert næringsområde hvor det stilles betydelige krav til aktørene på bakgrunn av de sentrale samfunnshensynene regelverket skal ivareta.

Departementet viser også til at graden av utvist skyld er et moment i vurderingen av om det skal ilegges overtredelsesgebyr, og i så fall størrelsen på gebyret, jf. nedenfor i neste punkt. Spørsmålet om grad av utvist uaktsomhet hører, etter departementets syn, hjemme i denne vurderingen."

Finanstilsynet viser til at brudd på de bestemmelsene i NPL-direktivet som gjennomføres i finansforetaksloven også vil være overtredelser som i hovedsak begås i næringsvirksomhet. Hensynet til prevensjon og effektivitet tilsier også her at det ikke bør stilles for strenge krav til skyld. Et krav om alminnelig uaktsomhet vil også være i samsvar med skyldkravet i de fleste andre lovene på Finanstilsynets ansvarsområde, herunder lovbestemmelsene om overtredelsesgebyr som nylig er vedtatt av Stortinget i lov om kryptoeiendeler og i lov om digital motstandsdyktighet i finanssektoren. Det taler for at skyldkravet bør være alminnelig uaktsomhet også etter finansforetaksloven.

I motsatt retning taler hensynet til dem som risikerer å bli ilagt overtredelsesgebyr. Overtredelsesgebyr kan være inngripende for de fysiske personene som blir ilagt slik gebyr. Videre framstår det i utgangspunktet som hensiktsmessig å ha samme skyldkrav for overtredelser av ulike deler av NPL-direktivet, uavhengig av i hvilken lov de forskjellige bestemmelsene gjennomføres i norsk rett. Som nevnt ovenfor har Justis- og beredskapsdepartementet foreslått forsett eller grov uaktsomhet for å kunne illegge overtredelsesgebyr for brudd på de delene av direktivet som gjennomføres i inkassoloven.

Etter Finanstilsynets vurdering bør hensynet til prevensjon og effektivitet, og det forhold at skyldkravet er alminnelig uaktsomhet i de fleste andre bestemmelsene om overtredelsesgebyr på Finanstilsynets ansvarsområde, tillegges vesentlig vekt. Finanstilsynet foreslår at det stilles krav om alminnelig uaktsomhet eller forsett for å illegge fysiske personer overtredelsesgebyr etter finansforetaksloven.

10.3.5. Utmåling av overtredelsesgebyr

Direktivet inneholder ikke bestemmelser om rammene for utmåling av overtredelsesgebyr.

Ifølge forvaltningsloven § 44 andre ledd kan overtredelsesgebyr ilegges etter faste satser eller utmåles i det enkelte tilfelle (individuell utmåling) innenfor en øvre ramme som må fastsettes i eller i medhold av lov.

⁵⁶ Lov 10. april 2025 nr. 10 om endringer i eiendomsmeglingsloven (budgivning, egnethetskrav og sanksjoner mv.). Reglene trer i kraft 1. juli 2025.

⁵⁷ Endringslov 18. juni 2021 nr. 101

Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke hensiktsmessig med faste satser for overtredelsesgebyr etter finansforetaksloven. Det må derfor fastsettes en øvre ramme i lov eller forskrift.

Finanstilsynet har i høringsnotat⁵⁸ 19. desember 2019 om overtredelsesgebyr og ledelseskarantene i finansforetaksloven mv. foreslått regler om overtredelsesgebyr i finansforetaksloven for å gjennomføre blant annet EØS-forpliktelser kapitalkravsdirektivet i norsk rett. Forslaget er til behandling i Finansdepartementet. I høringsnotatet har Finanstilsynet foreslått at den øvre rammen for overtredelsesgebyr etter finansforetaksloven skal være inntil 50 millioner kroner både for foretak og fysiske personer. For foretak skal overtredelsesgebyr ifølge forslaget alternativt kunne fastsettes til inntil 10 prosent av samlet årsomsetning dersom det gir høyere gebyr. For både juridiske og fysiske personer skal overtredelsesgebyr ifølge forslaget alternativt kunne fastsettes til to ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, dersom det gir høyere gebyr. Bestemmelsene vil gjennomføre minstekrav til øvre rammer for overtredelsesgebyr i kapitalkravsdirektivet.

En arbeidsgruppe nedsatt av Justis- og beredskapsdepartementet om gjennomgåelse av nærmere angitte problemstillinger om inkassoloven foreslo i rapport⁵⁹ fra januar 2020 at den øvre rammen for overtredelsesgebyr i inkassoloven for juridiske personer skal være det høyeste beløpet av inntil 5 millioner kroner, det dobbelte av vinningen som er oppnådd ved overtredelsen eller inntil 5 prosent av foretakets omsetning i siste godkjente årsregnskap. For fysiske personer har Justis- og beredskapsdepartementet i høringsnotatet om gjennomføring av NPL-direktivet i inkassoloven foreslått en øvre ramme på 5 millioner kroner, eller det dobbelte av den personlige vinningen ved overtredelsen.

Etter Finanstilsynets oppfatning framstår det i utgangspunktet som lite konsekvent om den øvre rammen for brudd på de bestemmelsene i NPL-direktivet som gjennomføres i finansforetaksloven skal være vesentlig høyere enn for brudd på de bestemmelsene som gjennomføres i inkassoloven.

Samtidig kan det gi uheldige signaler om overtredelser av bestemmelser i NPL-direktivet som gjennomføres i finansforetaksloven skal ha vesentlig lavere øvre rammer enn overtredelser av kapitalkravsdirektivet mv. som tidligere er foreslått gjennomført i finansforetaksloven. Det kan gi utilsiktede signaler om at overtredelser av NPL-direktivet er mindre alvorlig enn overtredelser av kapitalkravsdirektivet med videre. Det er særlig uheldig når kredittinstitusjoner skal kunne ilegges overtredelsesgebyr både for brudd på en rekke bestemmelser i kapitalkravsdirektivet og for brudd på NPL-direktivet, jf. sistnevnte direktiv artikkel 23 nr. 1 bokstav h, jf. artikkel 15 om kredittinstitusjoners plikt til å stille opplysninger til rådighet for potensielle kredittkjøpere mv. I den forbindelse er det også relevant at en øvre ramme på 5 millioner kroner neppe vil ha vesentlig avskrekkende virkning for større kredittinstitusjoner.

Finanstilsynet ser samtidig at en øvre ramme på 50 millioner kroner er høy. Det gjelder særlig for fysiske personer. Finanstilsynet anser det imidlertid som lite sannsynlig at fysiske personer i praksis vil bli ilagt overtredelsesgebyr for brudd på NPL-direktivet som utgjør slike beløp.

Finanstilsynet foreslår at de øvre rammene for overtredelsesgebyr for brudd på bestemmelsene i NPL-direktivet som gjennomføres i finansforetaksloven skal være 50 millioner for juridiske personer, og 5 millioner for fysiske personer. En høy øvre ramme for foretak vil etter Finanstilsynets vurdering ivareta hensynet til at reaksjoner for brudd på

⁵⁸ [Høring - overtredelsesgebyr og ledelseskarantene i finansforetaksloven mv. \(regjeringen.no\)](#).

⁵⁹ Se lenke i fotnote 6.

direktivet skal være avskrekkende og effektive, jf. direktivet artikkel 23 nr. 2. Finanstilsynet antar at en øvre ramme på 5 millioner kroner vil være tilstrekkelig avskrekkende for de fleste fysiske personer, samt gi lik regulering på dette punkt som i inkassoloven.

I direktivet artikkel 23 nr. 4 er det ramset opp en rekke momenter som tilsynsmyndighetene skal ta høyde for ved vurderingen av hvilken administrativ sanksjon eller forvaltningstiltak som skal pålegges, og ved utmålingen av overtredelsesgebyr. Etter Finanstilsynets vurdering vil finansforetaksloven § 22-5, sammenholdt med et tidligere framsatt forslag⁶⁰ til endringer i bestemmelsen⁶¹ i forbindelse med gjennomføringen av CRD 6⁶² i norsk rett, oppfylle direktivets krav på dette punkt. Finanstilsynet viser i den sammenheng til at finansforetaksloven § 22-5 inneholder alle momentene som er nevnt i NPL-direktivet artikkel 23 nr. 4, bortsatt fra bokstav b, som gjelder graden av skyld hos overtrederen. Finanstilsynet har i høringsnotatet om CRD 6 foreslått at sistnevnte tas inn i oppregningen av relevante momenter i finansforetaksloven § 22-5.⁶³ I høringsnotatet om CRD 6 har Finanstilsynet også foreslått at det skal framgå uttrykkelig av lovteksten at momentene som tilsynsmyndighetene skal ta høyde for ved utmålingen av overtredelsesgebyr, også skal være relevante ved vurderingen av hvilken administrativ sanksjon eller forvaltningstiltak som skal pålegges. Dersom forslaget om gjennomføring av CRD 6 på dette punkt følges opp, er det etter Finanstilsynets syn ikke behov for regelendringer for at norsk rett skal være i samsvar med NPL-direktivet artikkel 23 nr. 4.

10.3.6. Medvirkning, foreldelse og tvangsgrunnlag for utlegg mv.

Finanstilsynet foreslår at det fastsettes uttrykkelig i finansforetaksloven at medvirkning til overtredelser også skal kunne føre til overtredelsesgebyr. Det er i samsvar med andre lovbestemmelser om overtredelsesgebyr på Finanstilsynets ansvarsområde. Formålet er at reglene om sanksjoner skal være helhetlige og effektive, slik at de har tilstrekkelig preventiv effekt ved at også fysiske personer kan sanksjoneres hvor et foretak er hovedpliktsubjekt etter den relevante bestemmelsen. Finanstilsynet legger videre til grunn at bestemmelsen om medvirkning kan benyttes til å holde både juridiske og fysiske personer ansvarlige dersom de har medvirket til hovedovertredelsen.

Når det gjelder krav i direktivet artikkel 23 nr. 6 til forhåndsvarsel og begrunnelse i saker om overtredelsesgebyr, viser Finanstilsynet til at illeggelse av overtredelsesgebyr vil være et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Reglene i forvaltningsloven § 16 om forhåndsvarsling og § 24 og § 25 om begrunnelser for enkeltvedtak vil derfor gjelde for slike saker. Det vil etter Finanstilsynets vurdering oppfylle kravene i direktivet artikkel 23 nr. 6 og 7.

Hvis regler om overtredelsesgebyr for overtredelser av NPL-direktivet tas inn i finansforetaksloven, vil det følge av gjeldende § 22-6 at adgangen til å ilegge slikt gebyr foreldes fem år etter at overtredelsen er opphørt. Det er derfor ikke nødvendig å foreslå bestemmelser om foreldelse.

Det følger av tvangsfullbyrdsloven § 7-2 bokstav d at overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Videre er det fastsatt i forvaltningsloven § 44 sjette ledd at overtredelsesgebyr tilfaller statskassen. Det er derfor etter Finanstilsynets vurdering heller ikke nødvendig å foreslå regler om dette i finansforetaksloven.

⁶⁰ Se lenke i fotnote 15.

⁶¹ Paragraf 22-5 er i høringsnotatet om CRD 6 foreslått flyttet til § 22-6.

⁶² Direktiv (EU) 2024/1619

11. Andre spørsmål

11.1. Kredittjenestevirksomhet – tilsyn ved grensekryssende virksomhet

11.1.1. Gjeldende rett

Det er i dag i liten grad gitt egne regler for kredittjenestevirksomheters grensekryssende virksomhet.

Det følger av inkassoloven § 4 femte ledd at inkassovirksomhet som gjelder ervervsmessig eller stadig inndrivning av forfalte pengekrav for andre, uten hinder av første ledd kan drives midlertidig av personer som oppfyller kravene i yrkeskvalifikasjonsloven kapittel 2.

I inkassoloven § 5 andre ledd, tredje punktum, er det også henvist til yrkeskvalifikasjonsloven som gjeldende for godkjenning av personlig inkassobevilling for personer med statsborgerskap fra en EØS-stat eller Sveits, og som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner eller fått disse godkjent i en annen EØS-stat eller Sveits, samt personer fra tredjeland som omfattes av direktiv 2004/38/EF. Tjenesteloven kommer også til anvendelse på vanlig måte.

I den grad disse reglene kommer til anvendelse, gjelder i dag inkassoloven kapittel VIII som omhandler taushetsplikt, sikkerhetsstillelse, tilsynsmyndighet og sanksjoner, på samme måte som for norske virksomheters inkassovirksomhet. Dette følger av yrkeskvalifikasjonsforskriften § 2-1 tredje ledd jf. yrkeskvalifikasjonsloven § 4 tredje ledd.

11.1.2. Forventet EØS-rett

NPL-direktivet artikkel 14 regulerer tilsyn med kredittjenestevirksomheter som leverer tjenesteytelser på tvers av grenser etter direktivet.

Artikkel 14 nr. 1 og 2 sier at medlemsstatene må sikre at de kompetente myndighetene i hjemlandet skal sikre at det føres tilsyn med de kredittjenestevirksomheter som er gitt konsesjon til å tilby tjenesteytelser etter direktivet. I dette ligger et krav om å sikre tilstrekkelig hjemler i nasjonal lovgivning for å pålegge administrative sanksjoner og avhjelpende tiltak (forvaltningstiltak) overfor kredittjenestevirksomheter som tilbyr tjenester i et vertsland.

Artikkel 14 nr. 3, 4, 5, 6 og 7 omhandler plikter for medlemsstatene til å sikre tilstrekkelig kommunikasjon og samarbeid mellom tilsynsmyndigheter i medlemsstatene når det kommer til gjennomføring av tilsyn i de grensekryssende kredittjenestevirksomheter, herunder utveksling av informasjon og oppgavefordeling.

Artikkel 14 nr. 8 sier at tilsynsmyndighetene i vertslandet på eget initiativ kan gjennomføre tilsyn i en grensekryssende kredittjenestevirksomhet. Vertslandets tilsynsmyndighet skal i så tilfelle så raskt som mulig underrette tilsynsmyndighetene i kredittjenestevirksomhetens hjemland om resultatet av gjennomført tilsyn. Punktet har også en side til medlemsstatenes plikt til å utveksle informasjon og samarbeide om tilsyn av grensekryssende kredittjenestevirksomhet.

Artikkel 14 nr. 9 og 10 sier at medlemsstatenes kompetente myndigheter i vertslandet og i det medlemsland hvor kreditten ble ytt, dersom de oppdager brudd på direktivets bestemmelser, skal oversende dokumentasjon på dette til kredittjenestevirksomhetens hjemlandsmyndigheter sammen med en anmodning om å treffe nødvendige tiltak. Dette skal likevel ikke berøre vertslandsmyndighetenes adgang til å føre tilsyn og ilegge sanksjoner etter nasjonal rett.

Artikkel 14 nr. 11 gjelder plikten til tilsynsmyndighetene i hjemlandet om å holde tilsynsmyndighetene i vertslandet orientert om konsekvenser og følger av mottatt dokumentasjon fra vertsland om brudd på gjeldende regelverk.

Artikkel 14 nr. 12 omhandler vertslandets plikt til å ha tilstrekkelig hjemler for å pålegge passende administrative sanksjoner og forvaltningstiltak for å sikre overholdelse av direktivets regelverk når kredittjenestevirksomheten ikke har truffet passende og effektive tiltak for å avhjelpe overtredelser innen en rimelig frist, eller i hastetilfeller, hvor øyeblikkelig handling er nødvendig for å imøtegå en alvorlig trussel mot låntakernes kollektive interesser. Eventuelle pålagte administrative sanksjoner og forvaltningstiltak av tilsynsmyndighet i hjemlandet, er ikke til hinder for at vertslandets tilsynsmyndighet pålegger passende administrative sanksjoner og forvaltningstiltak som nevnt over.

Vertslandets tilsynsmyndigheter skal uansett kunne forby ytterligere aktiviteter fra en kredittjenestevirksomhet som overtrer gjeldende regler inntil enten hjemlandet tilsynsmyndigheter har truffet en passende avgjørelse, eller kredittjenestevirksomheten har gjennomført tiltak for å avhjelpe regelbrudd.

11.1.3. Finanstilsynets vurdering

Etter Finanstilsynets vurdering er direktivbestemmelsene om tilsyn med grensekryssende kredittjenestevirksomhet i stor grad dekket gjennom gjeldende finanstilsynslov og gjeldende inkassolov. Direktivets krav om hjemmel til å ilegge administrative sanksjoner er foreslått gjennomført ved forslag om overtredelsesgebyr i inkassoloven, jf. Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat 15. november 2024 punkt 16.2.

Artikkel 14 nr. 1 er allerede gjennomført i norsk rett gjennom gjeldende inkassolov § 30 første ledd og finanstilsynsloven § 1-2 første ledd bokstav u, som innebærer at Finanstilsynet fører tilsyn med inkassovirksomhet som drives i medhold av en inkassobevilling. Finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd sier at Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen. Gjeldende bestemmelse i inkassoloven er foreslått videreført i Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat 15. november 2024. Dette sikrer at Finanstilsynet vil kunne føre tilsyn med norske inkassoforetak (foretak som er gitt sin bevilling av Finanstilsynet) som driver grensekryssende ut av Norge.

Artikkel 14 nr. 2 gjelder nødvendig hjemmel for Finanstilsynet (som tilsynsmyndighet i hjemlandet) til å også særskilt "pålægge kredittservicevirksomheder administrative sanktioner og afhjælpende foranstaltninger" for utøvelse av kredittjenesteaktiviteter i et vertsland. Gjeldende inkassolov §§ 30 og 31 gir Finanstilsynet hjemmel til å gi pålegg, nedlegge forbud og inndra tillatelse. I Justis- og beredskapsdepartementet høringsnotat 15. november 2024 har departementet foreslått regler i ny inkassolov som gjennomfører direktivet ved dels å videreføre regler for påbud, forbud og inndragning av tillatelse, samtidig som det også foreslås adgang til å ilegge overtredelsesgebyr til inkassoforetak og til personer i ledende stillinger i inkassoforetak. Videreføring av gjeldende rett, sammen med ny innføring av overtredelsesgebyr som en økonomisk sanksjon, vil gjennomføre direktivets krav etter artikkel 14 nr. 2.

Artikkel 14 nr. 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 krever ikke særskilt gjennomføring i lov- eller forskrift, da disse etter Finanstilsynets syn omhandler offentlige myndigheters plikter vedrørende kommunikasjon og samarbeid mellom medlemsstatenes "kompetente myndigheter". Det følger dessuten av finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd at "Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX.

Det følger av artikkel 14 nr. 8 at de kompetente myndigheter i vertslandet på eget initiativ skal kunne gjennomføre tilsyn med grensekryssende virksomhet. Bestemmelsen anses gjennomført ved at Finanstilsynet fører tilsyn med utenlandske foretak som driver virksomhet i Norge som tilsvarer inkassoforetak, jf. finanstilsynsloven § 1-2 tredje ledd, jf. første ledd bokstav u. Det kan vurderes å endre forskrift 28. desember 1993 nr. 1257 om tilsyn med finansforetak og forvaltningsselskap som har hovedsete i annen EØS-stat og som driver virksomhet i Norge mv. § 1 slik at fremmedinkassoforetak og oppkjøpsinkassoforetak også omfattes i § 1. Finanstilsynet mener imidlertid at finanstilsynsloven gir tilstrekkelig hjemmel til

å føre tilsyn med grensekryssende virksomhet. Foretak som driver grensekryssende virksomhet i Norge vil ha opplysningsplikt etter finanstilsynsloven § 3-1, og Finanstilsynet vil kunne gi pålegg om retting, eller stans av virksomhet etter finanstilsynsloven §§ 4-1 og 4-2, samt ilegge tvangsmulkt etter finanstilsynsloven § 4-3. Nr. 8 har også en side til medlemslandenes plikt til å samarbeide og utveksle informasjon mellom de kompetente myndigheter når det gjelder resultatet av det gjennomførte tilsynet. Kommunikasjon og samarbeid mellom medlemsstatenes kompetente myndigheter krever, som nevnt, ikke særskilt gjennomføring i lov eller forskrift.

Artikkel 14 nr.12 første og annet punktum sier at vertslandenes kompetente myndigheter skal kunne sanksjonere kredittjenestevirksomheter som driver grensekryssende virksomhet. I dette ligger det å ha tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for å kunne pålegge administrative sanksjoner og forvaltningstiltak for å sikre overholdelse av direktivet.

Finanstilsynsloven §§ 4-1 til 4-3 gir som nevnt Finanstilsynet hjemmel til å gi pålegg, ilegge forbud og tvangsmulkt også til kredittjenestevirksomheter som driver grensekryssende virksomhet inn i Norge, jf. finanstilsynsloven § 1-2 tredje ledd. Det vises videre til forslaget om innføring av overtredelsesgebyr som en økonomisk sanksjon, jf. omtalen av artikkel 14 nr. 2 ovenfor. I Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat av 15. november 2024 punkt 15.3 foreslås det dessuten at "reglene for inkassoforetak i inkassoloven skal gjelde tilsvarende så langt de passer for utenlandske foretak som driver grensekryssende inndrivning i Norge etter direktivet". Dermed kan Finanstilsynet gi pålegg, nedlegge forbud, inndra bevilling og gi overtredelsesgebyr med hjemmel i finanstilsynsloven så vel som etter forslag til ny inkassolov.

Artikkel 14 nr. 12 tredje punktum fastsetter at tilsynsmyndigheten i vertslandet skal kunne forby ytterligere aktiviteter fra en kredittjenestevirksomhet som overtrer gjeldende regler, og er foreslått gjennomført i ny inkassolov, jf. Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat 15. november 2024 punkt 15.2.

11.2. Kredittjenestevirksomheter – melding om utkontraktering av kredittjenester

11.2.1. Gjeldende rett

Det følger av finanstilsynsloven § 4-6 at foretak under tilsyn skal melde fra til Finanstilsynet ved inngåelse av avtale om utkontraktering av virksomhet som er kritisk eller viktig for foretaket, og ved endring av slike avtaler. Det vises til nærmere omtale av denne bestemmelsen i punkt 6.2. I forskrift om meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet⁶⁴ § 2 er inkassoforetak unntatt meldeplikt ved utkontraktering etter finanstilsynsloven.

11.2.2. Forventet EØS-rett

Det følger av direktivet artikkel 12 nr. 2 at kredittjenestevirksomheter skal gi melding til den nasjonale tilsynsmyndigheten ved utkontraktering av kredittjenester:

"[m]edlemsstaterne sikrer, at kredit servicevirksomheden underretter de kompetente myndigheder i hjemlandet og, hvor det er relevant, værtslandet forud for outsourcing af sine kredit serviceaktiviteter i overensstemmelse med stk. 1."

11.2.3. Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet foreslår at det i forskrift om meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet inntas en egen bestemmelse om inkassoforetak, hvor det oppstilles meldeplikt for utkontraktering av inndrivning. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke behov for å fastsette at inkassoforetak

⁶⁴ Forskrift 15. september 2021 nr. 2777 om meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet mv.

skal gi melding til tilsynsmyndigheten i en eventuell vertsstat, da Finanstilsynets legger til grunn at dette vil følge av reglene i vertslandet.

11.3. Rapportering til Gjeldsregisteret

11.3.1. Gjeldende rett

Det følger av gjeldsinformasjonsloven⁶⁵ § 10 første ledd at finansforetak skal rapportere eller på annen måte gjøre gjeldsopplysninger tilgjengelige for gjeldsinformasjonsforetak. Etter andre ledd kan departementet i forskrift gi nærmere regler om rapportering og annen tilgjengeliggjøring av gjeldsopplysninger, herunder om tekniske forhold, opplysningenes detaljeringsgrad og rapporteringshyppighet.

11.3.2. Forventet EØS-rett

Etter direktivet artikkel 17 nr. 3 berører direktivet ikke nasjonale beføyelser om kredittregister, inkludert myndighet til å kreve informasjon fra kredittkjøpere om forfalte fordringer og disse fordringenes oppfyllelse. Det følger av artikkel 17 nr. 5 andre avsnitt at medlemslandene kan kreve at foretaket som utfører kredittjenester på vegne av kredittkjøperen, kan oppfylle de forpliktelser som kredittkjøperen har etter artikkel 17 tredje ledd.

11.3.3. Finanstilsynets vurdering

Kredittkjøpere vil etter Finanstilsynets forslag ikke være finansforetak. Kredittkjøpere vil dermed falle utenfor plikten til å rapportere gjeldsopplysninger i gjeldsinformasjonsloven § 10. Artikkel 17 nr. 3 innebærer etter Finanstilsynets forståelse at kredittkjøpere kan underlegges krav om å rapportere til Gjeldsregisteret. Det er etter Finanstilsynets vurdering sentralt at kredittkjøpere har slik plikt. Etter Finanstilsynets vurdering bør imidlertid dette reguleres i gjeldsinformasjonsloven. Finanstilsynet vil følge dette opp i forbindelse med Barne- og familiedepartementets høring om utvidelse av gjeldsinformasjonsloven.⁶⁶

11.4. Samarbeid mellom tilsynsmyndigheter

11.4.1. Gjeldende rett

Det følger av finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd første punktum at Finanstilsynet skal føre tilsyn i samarbeid med tilsynsmyndigheter i andre stater som er omfattet av EØS-avtalen, i samsvar med det som følger av regler som gjennomfører EØS-avtalen vedlegg IX.

Taushetsplikt for Finanstilsynets styremedlemmer og ansatte, samt sakkyndige som Finanstilsynet har engasjert i medhold av finanstilsynsloven § 6-2, følger av finanstilsynsloven § 2-7. Det følger av denne bestemmelsens første ledd første punktum at nevnte personer har taushetsplikt overfor uvedkommende om det som de i sitt arbeid får kjennskap til om en kundes forhold. Av andre punktum følger det at de heller ikke må gjøre bruk av det i ervervsvirksomhet. Det følger videre av tredje punktum at taushetsplikten etter finanstilsynsloven og forvaltningsloven gjelder også for personer og institusjoner som mottar opplysninger underlagt lovpålagt taushetsplikt fra Finanstilsynet. Finanstilsynsloven § 2-7 andre ledd inneholder en oppregning av institusjoner som taushetsplikten ikke gjelder overfor, når opplysningene er nødvendige for at institusjonen skal kunne utføre oppgaver som følger av lov eller regler fastsatt med hjemmel i lov. Finanstilsynsloven § 2-7 tredje ledd inneholder forskriftshjemmel for departementet til å fastsette at taushetsplikten ikke skal gjelde overfor krisehåndteringsmyndigheter, og tilsynsmyndigheter når disse fører tilsvarende tilsyn som nevnt i § 1-2, fra land utenfor EØS. Departementet kan gi forskrift om

⁶⁵ Lov 16. juni 2017 nr. 47 om gjeldsinformasjon ved kredittvurdering av privatpersoner

⁶⁶ [Høring om utvidelse av gjeldsinformasjonsloven \(regjeringen.no\)](#)..

Finanstilsynets utveksling av opplysninger med de myndigheter, organer og foretak taushetsplikten ikke gjelder overfor.

11.4.2. Forventet EØS-rett

Direktivet artikkel 26 inneholder bestemmelser om samarbeid mellom tilsynsmyndigheter. Artikkelen lyder slik:

- "1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder, der er omhandlet i artikel 8, 13, 14, 15, 18, 20 og 22, samarbejder med hinanden, når det er nødvendigt for udførelsen af deres funktioner og opgaver og udøvelsen af deres beføjelser i henhold til de nationale bestemmelser, der gennemfører dette direktiv. De kompetente myndigheder skal også koordinere deres indsats for at undgå dobbeltarbejde og overlapninger, når de udøver deres tilsynsbeføjelser, pålægger administrative sanktioner og træffer afhjælpende foranstaltninger i grænseoverskridende sager.*
- 2. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder efter anmodning og hurtigst muligt giver hinanden de oplysninger, der er nødvendige, for at de kan udføre deres funktioner og opgaver i henhold til de nationale bestemmelser, der gennemfører dette direktiv.*
- 3. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder, der som led i udførelsen af deres funktioner og opgaver i henhold til dette direktiv modtager fortrolige oplysninger, udelukkende anvender disse oplysninger i forbindelse med deres funktioner og opgaver i henhold til de nationale bestemmelser, der gennemfører dette direktiv. Udvekslingen af oplysninger mellem kompetente myndigheder er underlagt tavshedspligt, jf. artikel 76 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU*
- 4. Medlemsstaterne fastsætter, at alle personer, der arbejder for eller har arbejdet for de kompetente myndigheder, og revisorer og eksperter, der handler på vegne af de kompetente myndigheder, er bundet af tavshedspligt.*
- 5. Medlemsstaterne træffer de nødvendige administrative og organisatoriske foranstaltninger for at lette det samarbejde, der er omhandlet i denne artikel.*
- 6. EBA skal lette udvekslingen af oplysninger mellem de kompetente myndigheder i medlemsstaterne og fremme deres samarbejde."*

11.4.3. Finanstilsynets vurdering

Etter Finanstilsynets vurdering vil bestemmelsen om samarbeid med andre tilsynsmyndigheter i artikkel 26 nr. 1 og nr. 2 være dekket av finanstilsynsloven § 1-3 fjerde ledd første punktum. Slik Finanstilsynet vurderer det, er det ikke nødvendig å synliggjøre i lov eller forskrift at tilsynsmyndighetene skal koordinere innsatsen og unngå overlappinger som nevnt i artikkel 26 første ledd andre punktum. Bestemmelsen i direktivet artikkel 26 nr. 3 og nr. 4 er etter Finanstilsynets vurdering dekket gjennom finanstilsynsloven 2-7. Bestemmelsen i artikkel 26 nr. 5 krever etter finanstilsynets vurdering ikke gjennomføring i norsk lov.

12. Forslag om at fremmedinkassoforetak kan være administrasjonsforetak for verdipapiriserte porteføljer

Det følger av finansforetaksloven § 11-18 første ledd at når foretak som verdipapiriserer er finansforetak, skal administrasjonsforetaket som definert i verdipapiriseringsforordningen være bank, kredittforetak eller finansieringsforetak. Det følger av bestemmelsens andre punktum at departementet i forskrift kan fastsette utfyllende regler om bruken av og virksomheten til administrasjonsforetak.

Kravet i finansforetaksloven § 11-18 første ledd er en nasjonal bestemmelse som ikke gjennomfører folkerettslige forpliktelser. Det følger av forarbeidene at formålet med kravet er å bidra til å ivareta lånekundenes rettigheter og interesser, bl.a. ved å sikre at administrasjonsforetaket har tilstrekkelig kompetanse til oppfølging av kundeforholdene⁶⁷.

Finansforetak kan etter reglene i finansforetaksloven kapittel 11 del III verdipapirisere forfalte fordringer. Banker, kredittforetak og finansieringsforetak kan etter virksomhetsbegrensningsregelen i finansforetaksloven § 13-1 ikke drive virksomhet med ervervsmessig eller stadig inndrivning av forfalte pengekrav for andre. Slik virksomhet krever bevilling etter inkassoloven, jf. inkassoloven § 4 første ledd⁶⁸.

Finanstilsynet foreslår på bakgrunn av det ovenfornevnte at foretak med tillatelse til å drive virksomhet med ervervsmessig eller stadig inndrivning av forfalte pengekrav for andre, dvs. fremmedinkassoforetak, kan være administrasjonsforetak når det er et finansforetak som verdipapiriserer.

Det vises til forslaget til endring av finansforetaksloven § 11-18 første ledd i punkt 14.

⁶⁷ Jf. Prop.57 LS (2020–2021) punkt 3.3.5.

⁶⁸ Inkassovirksomhet som gjelder ervervsmessig og stadig inndrivning av forfalte pengekrav for andre kan også drives i medhold av norsk advokatbevilling, samt midlertidig av personer som oppfyller kravene i yrkeskvalifikasjonsloven kapittel 2, jf. inkassoloven § 4 tredje og femte ledd.

13. Økonomiske og administrative konsekvenser

Konsekvenser for foretakene

Direktivet skal gjøre det lettere for kredittinstitusjoner å håndtere misligholdte lån ved å forbedre mulighetene for salg av kreditten til tredjemann. Finanstilsynet bemerker at kredittinstitusjoner og finansieringsforetak allerede etter gjeldende rett kan selge porteføljer med forfalte fordringer til finansieringsforetak og inkassoforetak. Etter Finanstilsynets vurdering vil forslaget i utgangspunktet kunne åpne for flere aktører som driver denne typen virksomhet, som vil være til gunst for kredittinstitusjoner og finansieringsforetak. Det vises til forslaget om å presisere at erverv av forfalte fordringer ikke krever konsesjon etter finansforetaksloven. I hvilken utstrekning det vil bli et marked for kredittkjøpere vil kunne avhenge av om samtykkekravet etter finansavtaleloven § 2-13 andre ledd vil gjelde for overdragelse av forfalte fordringer til kredittkjøpere. Dette spørsmålet vurderes av Justis- og beredskapsdepartementet og er ikke avklart på nåværende tidspunkt.

Forslaget vil videre innebære at konsesjon som finansieringsforetak ikke er nødvendig for å erverve forfalte fordringer. Om foretak som erverver forfalte fordringer og som er gitt konsesjon som finansieringsforetak, jf. punkt 3.1, fortsatt skal kunne beholde konsesjon som finansieringsforetak vil imidlertid bero på en konkret vurdering av den enkelte virksomheten. Etter gjeldende rett vil finansforetak som avhender forfalte fordringer til finansieringsforetak, ikke måtte innhente samtykke fra låntaker, jf. finansavtaleloven § 2-13. Bortfall av konsesjonen vil kombinert med samtykkekravet, gjøre det vanskeligere for slike foretak å drive effektivt oppkjøp av forfalte fordringer fra finansforetak og forretningsgrunnlaget vil kunne bortfalle.

Kredittinstitusjoner og finansieringsforetak vil etter lovforslagene bli underlagt plikt til å gi opplysninger til potensielle kredittkjøpere, samt til å gi melding til Finanstilsynet om overdragelse av forfalte fordringer til kredittkjøpere. Finanstilsynet antar at disse pliktene ikke medfører vesentlige ulemper for foretakene.

Konsekvenser for kundene

Kredittinstitusjoner og finansieringsforetak kan etter forslaget avhende forfalte porteføljer til kredittkjøpere uten konsesjon etter finansforetaksloven, herunder utenlandske kredittkjøpere som driver grensekryssende virksomhet i Norge. Låntakers rettigheter skal etter forslaget ikke påvirkes av en overføring av fordringen. Etter gjeldende rett vil overføring av forfalte fordringer til en kredittkjøper kreve særskilt samtykke etter finansavtaleloven § 2-13.

Finanstilsynet viser ellers til at kravene som stilles til at finansforetak skal utøve sin virksomhet i samsvar med redelighet og god forretningsskikk, jf. finansforetaksloven § 13-5, innebærer at banker, kredittforetak og finansieringsforetak må etablere forsvarlige rutiner for salg av forfalte porteføljer. Foretakene må vurdere kompetanse og kapasitet hos kredittkjøper til å ivareta kundene i forbindelse med inndringen og kredittkjøpers bruk av oppdragstakere til dette, herunder kredittjenestevirksomheter.

Konsekvenser for myndighetene

Forslaget vil som nevnt innebære at konsesjon som finansieringsforetak ikke er nødvendig for å erverve forfalte fordringer. Dette vil kunne medføre færre finansieringsforetak under tilsyn. Finanstilsynet skal etter de foreslåtte lovendringene føre tilsyn med at kredittkjøpere oppfyller forpliktelsene som gjelder for virksomheten. Det er vanskelig å vurdere omfanget av antall kredittkjøpere, både norske og utenlandske, som vil drive virksomhet i Norge. Den tilsynsmessige oppfølgingen av en kredittkjøper vil imidlertid være mindre omfattende, sammenlignet med et finansieringsforetak som er omfattet av alle reglene i

finansforetaksloven. Finanstilsynet har foreløpig ikke foreslått at kredittkjøpere skal underlegges tilsynsavgift.

Bestemmelsene om tilsyn, administrative sanksjoner og forvaltningstiltak skal legges til rette for at nasjonale regler som gjennomfører direktivet håndheves på en effektiv måte. Forslaget om at Finanstilsynet skal kunne innhente opplysninger fra enhver for å føre tilsyn med overholdelse av nasjonale regler som gjennomfører direktivet i norsk rett, kan bidra til at saker om mulige overtredelser blir bedre opplyst. Samtidig vil opplysningsplikten kunne innebære at Finanstilsynet får tilgang til flere personopplysninger når skyldnere med videre skal kunne pålegges å gi informasjon. Finanstilsynet har allerede etter gjeldende regler mulighet til i tilsynsarbeidet å få tilgang til personlige opplysninger fra foretak under tilsyn, herunder om skyldnere og andre kunder. Finanstilsynet må til enhver tid ha gode rutiner med videre for behandling av personopplysninger.

En adgang til å ilegge overtredelsesgebyr stiller særlige krav til Finanstilsynets saksbehandling. Siden Finanstilsynet allerede har hjemler til å ilegge overtredelsesgebyr etter andre lover på tilsynets ansvarsområde, vil Finanstilsynet kunne utvide og om nødvendig tilpasse gjeldende rutiner med videre til å omfatte de nye reglene som foreslås i høringsnotatet her. Adgang til å ilegge overtredelsesgebyr må likevel forventes å medføre merarbeid for Finanstilsynet, siden saker om overtredelsesgebyr kan være inngripende for dem som blir ilagt slikt gebyr og det stilles særlige krav til saksbehandlingen. For dem som ilegges overtredelsesgebyr, vil overtredelsesgebyret i seg selv medføre en kostnad, og det vil kunne påløpe kostnader til rettslig bistand.

14. Utkast til lov- og forskriftsendringer

I

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) gjøres følgende endringer:

I § 1-5 gjøres følgende endringer:

Nytt femte ledd skal lyde:

(5) Som kredittkjøper regnes en fysisk eller juridisk person som ikke er kredittinstitusjon, og som ledd i næringsvirksomhet erverver forfalte fordringer av kredittinstitusjoner, finansieringsforetak eller en annen kredittkjøper. Med forfalte fordringer menes kredittavtaler som er forfalt i minst 90 dager eller som er hevet i samsvar med norsk rett.

Nåværende femte til niende ledd blir sjette til tiende ledd.

§ 2-1 tredje ledd ny bokstav g skal lyde:

g. virksomhet som består i erverv av forfalte fordringer.

I § 11-18 skal første ledd første punktum lyde:

(1) Når foretak som verdipapiriserer er finansforetak, skal administrasjonsforetaket som definert i verdipapiriseringsforordningen, være bank, kredittforetak, *finansieringsforetak eller fremmedinkassoforetak*.

Kapittel 12 nytt avsnitt VII med §§ 12-29 – 12-36 skal lyde:

VII. Erverv av forfalte fordringer (§§ 12-29 – 12-36)

§ 12-29. Kredittkjøperes rett til opplysninger fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak

(1) Kredittinstitusjoner og finansieringsforetak som har Norge som hjemstat, skal før overdragelse av en forfalt fordring gi en potensiell kredittkjøper nødvendige opplysninger om den forfalte fordringen, herunder opplysninger om eventuell sikkerhetsstillelse.

(2) Departementet kan i forskrift fastsette utfyllende regler til kredittkjøperes rett til opplysninger fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak etter bestemmelsen i første ledd.

§ 12-30. Kredittinstitusjoners og finansieringsforetaks plikt å informere om overdragelse av forfalte fordringer til en kredittkjøper

(1) Kredittinstitusjoner og finansieringsforetak som har Norge som hjemstat, og som har overdratt forfalte fordringer til en kredittkjøper, skal gi Finanstilsynet melding om overdragelsene innen 31. juli og 31. desember hvert år.

(2) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere krav til innholdet i en melding etter første ledd. Departementet kan også i forskrift fastsette at slik melding skal gis kvartalvis dersom det er nødvendig for å holde kontroll med et stort antall overdragelser i en kriseperiode.

§ 12-31. Taushetsplikt og behandling av tvister i klageorgan

(1) Bestemmelsene i §§ 9-6, 16-2 første til sjette ledd og 16-3 gjelder tilsvarende for kredittkjøpere som erverver forfalte fordringer hvor låntaker er hjemmehørende i Norge. Departementets og Kongens adgang til å gi forskrift etter § 16-2 åttende ledd og 16-3 første og andre ledd gjelder tilsvarende.

(2) Bestemmelsene nevnt i første ledd gjelder likevel kun for kredittkjøperen i den utstrekning bestemmelsene gjaldt for kredittinstitusjonen eller finansieringsforetaket ved ytelsen av kreditten.

§ 12-32. Kredittkjøpere i tredjeland

Kredittkjøpere i tredjeland som erverver forfalte fordringer hvor låntaker er hjemmehørende i Norge, skal utpeke en representant som har hjemland i EØS-området. Representanten er ansvarlig for kredittkjøperens oppfyllelse av alle krav som gjelder for kredittkjøperens virksomhet etter norsk rett.

§ 12-33. Kredittkjøperes plikt til å utkontraktere inndrivningen av fordringer

(1) Kredittkjøpere som erverver forfalte fordringer hvor låntaker er hjemmehørende i Norge, skal utkontraktere inndrivningen av forfalte fordringer til foretak som kan drive fremmedinkassovirksomhet her i riket etter inkassoloven.

(2) Utkontraktering etter første ledd er uten innvirkning på kredittkjøperens plikter og ansvar etter norsk rett. Utkontrakteringsavtalen må oppfylle kravene i inkassoloven § 25.

(3) Utkontraktering etter første ledd er meldepliktig etter finanstilsynsloven § 4-6.

(4) Første ledd gjelder ikke for kredittkjøpere som har tillatelse som oppkjøpsinkassoforetak etter inkassoloven.

§ 12-34. Kredittkjøperes plikt til å informere om overdragelse av forfalte fordringer til en annen kredittkjøper

(1) Kredittkjøpere som har Norge som hjemstat, og som har overdratt forfalte fordringer til en annen kredittkjøper, skal gi Finanstilsynet melding om overdragelsen innen 31. juli og 31. desember hvert år.

(2) Kredittkjøperen har Norge som hjemstat dersom kredittkjøperen, eller dennes representant utpekt etter § 12-32, er hjemmehørende eller har sitt vedtektsfestede hjemsted i Norge, eller dersom den ikke har et vedtektsfestet hjemsted, har hovedkontor i Norge.

(3) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere krav til innholdet i en melding etter første ledd. Departementet kan også i forskrift fastsette at slik melding skal gis kvartalvis dersom det er nødvendig for å holde kontroll med et stort antall overdragelser i en kriseperiode.

§ 12-35. Tilsyn med kredittkjøpere

Finanstilsynet fører tilsyn med kredittkjøpere etter reglene i finanstilsynsloven med forskrifter.

§ 12-36. Opplysningsplikt for skyldnere mv.

Enhver plikter å gi de opplysningene som Finanstilsynet krever for å kunne føre tilsyn med overholdelsen av regler som gjennomfører direktiv (EU) 2021/2167 i norsk rett. Reglene i markedsføringsloven § 34 fjerde ledd første og andre punktum om forholdet mellom opplysningsplikt og taushetsplikt gjelder tilsvarende for opplysningsplikten etter første punktum.

Ny § 22-5 skal lyde:

§ 22-5 Overtredelsesgebyr

(1) Finanstilsynet kan ilegge en kredittkjøper, eller dennes representant utpekt etter § 12-34, overtredelsesgebyr ved overtredelse av

- a. § 12-31 om taushetsplikt og behandling av tvister i klageorgan
- b. § 12-32 om plikt til å utpeke en representant som har en EØS-stat som hjemstat
- c. § 12-33 om utkontraktering av inndriving av fordringer
- d. § 12-34 første ledd om plikt til å informere Finanstilsynet om overdragelse av forfalte fordringer til en annen kredittkjøper.

(2) Finanstilsynet kan ilegge en kredittinstitusjon eller et finansieringsforetak overtredelsesgebyr ved overtredelse av § 12-29 første ledd om plikt til å stille opplysninger til rådighet for en potensiell kredittkjøper eller § 12-30 første ledd om plikt til å gi informasjon til Finanstilsynet.

(3) Finanstilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av forskrift, påbud, forbud eller vilkår fastsatt med hjemmel i lovbestemmelsene som er nevnt i første og andre ledd.

(4) Medvirkning til overtredelse som nevnt i første til tredje ledd kan sanksjoneres på samme måte.

(5) Foretak kan ilegges overtredelsesgebyr når overtredelsen er begått av noen som har handlet på vegne av virksomheten. Dersom foretaket inngår i et konsern, hefter både foretakets morforetak og morforetaket i konsernet foretaket er en del av, subsidiært for beløpet, og vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg overfor disse.

(6) Fysiske personer kan ilegges overtredelsesgebyr for forsettlig eller uaktsomme overtredelser.

(7) For foretak kan det fastsettes overtredelsesgebyr på inntil 50 millioner kroner, eller opptil 10 prosent av samlet årsomsetning dersom dette gir høyere gebyr. For et morforetak eller et datterforetak av et morforetak som skal utarbeide konsernregnskap etter direktiv 2013/34/EU, er det den totale årsomsetningen, eller tilsvarende inntekt etter relevante regnskapsdirektiver etter siste tilgjengelige konsoliderte årsregnskap godkjent av ledelsen i det overordnede morforetaket, som skal regnes som samlet årsomsetning etter første punktum

(8) For fysiske personer kan det fastsettes overtredelsesgebyr på inntil 5 millioner kroner.

(9) Overtredelsesgebyret kan fastsettes til inntil to ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, dersom dette gir høyere gebyr enn utmålingen etter syvende og åttende ledd.

(10) Kongen kan gi forskrift om utmåling av overtredelsesgebyr.

Gjeldende § 22-5 til § 22-7 blir § 22-6 til § 22-8.

II

Ikrafttredelse og overgangsregler

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelsene kan settes i kraft til forskjellig tid.

Kongen kan gi overgangsregler.

III

I forskrift 9. desember 2016 nr. 1502 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksforskriften) gjøres følgende endringer:

Ny § 12-7 skal lyde:

§ 12-7. Melding om overdragelse av forfalte fordringer

(1) Melding etter finansforetaksloven § 12-30 første ledd skal inneholde følgende opplysninger:

- a) Kredittkjøperens eller representantens LEI-kode. Dersom kredittkjøperen eller representanten ikke har LEI-kode, skal meldingen inneholde følgende opplysninger:
 - i. Identiteten til kredittkjøperen eller personene i kredittkjøperenes øverste ledelse og personene som har en kvalifisert eierandel i kredittkjøperen. Som kvalifisert eierandel regnes en eierandel som representerer 10 prosent eller mer av kapitalen eller stemmene i kredittkjøperen, eller som for øvrig gir adgang til å utøve en vesentlig innflytelse i ledelsen av foretaket og dets virksomhet.
 - ii. Kredittkjøperens eller representantens adresse.
- b) Det samlede utestående beløp for de forfalte fordringene som er overdratt.
- c) Antallet og størrelsen på de forfalte fordringene som er overdratt.
- d) Om låntakeren for de overdratte fordringene er en forbruker.
- e) Hvilke sikkerheter som eventuelt er stilt for fordringene som er overdratt.

(2) Med representant i første ledd menes representant utpekt i henhold til finansforetaksloven § 12-32.

Ny § 12-8 skal lyde:

(1) Melding etter finansforetaksloven § 12-34 første ledd skal inneholde følgende opplysninger:

- a) Kredittkjøperens eller representantens LEI-kode. Dersom kredittkjøperen eller representanten ikke har LEI-kode, skal meldingen inneholde følgende opplysninger:
 - i. Identiteten til kredittkjøperen eller personene i kredittkjøperenes øverste ledelse og personene som har en kvalifisert eierandel i kredittkjøperen.

Som kvalifisert eierandel regnes en eierandel som representerer 10 prosent eller mer av kapitalen eller stemmene i kredittkjøperen, eller som for øvrig gir adgang til å utøve en vesentlig innflytelse i ledelsen av foretaket og dets virksomhet.

ii. Kredittkjøperens eller representantens adresse.

- b) Det samlede utestående beløp for de forfalte fordringene som er overdratt.
- c) Antallet og størrelsen på de forfalte fordringene som er overdratt.
- d) Om skyldneren for de overdratte fordringene er en forbruker.
- e) Hvilke sikkerheter som eventuelt er stilt for fordringene som er overdratt.

(2) Med representant i første ledd menes representant utpekt i henhold til finansforetaksloven § 12-33.

IV

I forskrift 15. september 2021 nr. 2777 om meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet mv. gjøres følgende endringer:

I § 2 gjøres følgende endring:

Første ledd bokstav g utgår. Nåværende bokstav h og i blir bokstav g og h.

Ny § 3 skal lyde:

§ 3. Meldeplikt for inkassoforetak

Inkassoforetak skal gi melding til Finanstilsynet om utkontraktering av inndrivning av forfalte fordringer.

Nåværende §§ 3, 4 og 5 blir §§ 4, 5 og 6.

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finansstilsynet.no
finansstilsynet.no

